

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1869 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1870.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

1870.

« Κατανοήσατε ότι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ζητοῦσι παιδείαν. »

(Σοφ. Σειράχ. Δγ. 19—20.)

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1869.

ΤΟΜΟΣ Κ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 457.

ΩΡΑΤΙΟΣ ΣΠΑΡΚΗΣ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἀγγλοῦ Δίκκενς.)

— Ναι, ἀγαπητέ μου, ἦτο πολὺ περιποιητικὸς πρὸς τὴν Τερέζαν κατὰ τὴν τελευταίαν συναναστροφὴν, ἔλεγεν ἡ Κ. Μάλδερτον πρὸς τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος, καθήμενος ἐπὶ ἀναπαυτικοῦ θρανίου, φορῶν μεταξωτὸν ρινόμακτρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τοὺς πόδας ἔχων ἔμπροσθεν τῆς θερμάστρας, καὶ πλησίον αὐτοῦ ποτήριον οἴνου πορτογαλλικοῦ, ἀνεπαύετο ἀπὸ τῶν κόπων τῆς ἡμέρας. — Πολὺ περιποιητικὸς, καὶ σὲ λέγω ὅτι πρέπει νὰ τὸν ἐνθαρρύνωμεν. Πρέπει νὰ τὸν προσκαλέσωμεν εἰς γεῦμα.

— Ποῖον; ἠρώτησεν ὁ Μάλδερτον.

— Ἐ! γνωρίζεις δὲ διὰ ποῖον ὀμιλῶ, δι' ἐκεῖνον τὸν νέον μὲ τὸν μαῦρον μύστακα καὶ τὸ λευκὸν περιλαίμιον ὅστις ἦτο εἰς τὴν συναναστροφὴν, καὶ διὰ τὸν ὁποῖον ὀμιλοῦν ὄλοι. Ἐκεῖνος ὁ νέος, πῶς ὀνομάζεται; — Μαριάννα, πῶς ὀνομάζεται; ἠρώτησεν ἡ Κ. Μάλδερτον ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τὴν νεωτέραν αὐτῆς θυγατέρα, ἥτις κατεγίνετο εἰς ἐργόχειρον.

— Ωράτιος Σπάρκης, μαμμὰ, ἀπεκρίθη ἡ Μαριάννα, στενάχασα ὡς ἄλλη Ιουλιέττα.

— Ναι, Ωράτιος Σπάρκης, ἐπανελάθεν ἡ Κ.

Μάλδερτον. Ὁ εὐγενέστατος ὄλων τῶν νέων, ὅσους ἀπῆντησα εἰς τὴν ζωὴν μου. Μὲ τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο ἔνδυμα τὸ ὁποῖον ἐφόρει προχθὲς τὸ ἐσπέρας ἐφαίνετο ὡς . . .

— Ὡς ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος, μαμμὰ, τόσον εὐγενῆς, τόσον συμπαθητικὸς! Ὑπέλαβεν ἡ Μαριάννα μὲ ὕφος πλήρες ἐνθουσιασμοῦ.

— Πρέπει νὰ ἐνθυμηθῆς, ἀγαπητέ μου, ὅτι ἡ Τερέζα εἶναι ἤδη εἰκοσιοκτὼ ἐτῶν, καὶ πρέπει πλέον νὰ γίνῃ κάτι τί, εἶπεν ἡ Κ. Μάλδερτον πρὸς τὸν σύζυγόν της.

Ἡ δεσποσύνη Τερέζα Μάλδερτον ἦτο μικρόσωμος κόρη, μᾶλλον εὐτραφῆς, μὲ παρειάς κοκκίνους, χαρακτηριστοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀνύπανδρου, ἀν καὶ, ἅς τὸ εἴπωμεν χάριν δικαιοσύνης, τὸ δυστύχημα τοῦτο δὲν προήρχετο ἀπὸ ἑλλειψιν ζήλου ἐκ μέρους αὐτῆς. Οἱ ἐπὶ δεκαετίαν κόποι καὶ προσπάθειαι τῆς ἀπέβησαν μάταιοι εἰς μάτην ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Μάλδερτον διετήρουν σχέσεις μετὰ τῶν ἀξιολογωτέρων νέων τοῦ Καμβερουέλ, Βανδσουώρθ, καὶ Βρίζτων (1), καὶ μετ' ἄλλων πολλῶν ἐκ διαφόρων μερῶν, ὅπου ἡ Τερέζα ἦτο γνωστὴ εἰς τὴν κοινωνίαν.

— Εἶμαι βεβαιωτάτῃ ὅτι θὰ σὲ ἀρέσῃ, ἐξηκολούθησεν ἡ Μάλδερτον, εἶναι τόσον εὐγενῆς.

(1) Συνοικίαι τοῦ Λονδίνου.

— Καί τόσοι άγγίνους! προσέθετο ή Μαριάννα.
— Όμιλεί τόσοι ώραιά! είπε και ή Τερέζα.
— Φέροι μεγάλον σέβας πρὸς σέ, άγαπητέ μου, είπεν ή Κ. Μάλδερτον με ύφος έμπιστευτικόν πρὸς τὸν σύζυγόν της.

Ό δέ Μάλδερτον βήξας έστρεψε τὸ βλέμμα μετὰ προσοχῆς πρὸς τὸ φλογερὸν πῦρ τῆς θερμάστρας.

— Ναί, φαίνεται ότι ευχαριστεῖται πολὺ εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ παπα! είπεν ή Μαριάννα.

— Δὲν ὑπάρχει άμφισβόλια, προσέθετο ή Τερέζα.

— Μὲ τὸ έβεβαίωσεν έπανειλημμένως, είπεν ή Κ. Μάλδερτον.

— Έ! καλά! απήντησεν ὁ σύζυγός της, κολακευθεὶς ἐκ τῶν λόγων τούτων. Ἄν τὸν ἰδῶ αύριον τὸ έσπέρας εἰς τὴν συναναστροφὴν, ἴσως τὸν προσκαλέσω εἰς τὸ γεῦμα. Θά γνωρίζῃ ότι κατοικοῦμεν εἰς Καμβερουέλ.

— Ἄναμφισβόλως. Γνωρίζει ότι έχομεν και άμαξαν.

— Νά ἴδωμεν, είπεν ὁ Κύριος Μάλδερτον, κολοκαθήσας διὰ νὰ κοιμηθῇ ὀλίγον. Νά ἴδωμεν.

Ό Κ. Μάλδερτον ἦτο άνθρωπος οὐτινος σύμψκσαι αἱ γνώσεις περιωρίζοντο ἐντὸς τοῦ Λούδ (1), τοῦ Συναλλακτηρίου και τῆς Τραπεζῆς. Εὐτυχεῖς τινες κερδοσκοπικαὶ πράξεις τὸν εἶχον ὑψώσει ἐκ ταπεινῆς θέσεως εἰς ὑψηλοτέραν περιωπήν. Καθὼς δὲ πάντοτε συμβαίνει εἰς τοιαύτας περιστάσεις, αἱ ἰδέαι και αὐτοῦ και τῆς οἰκογενείας του ηὔξησαν κατ' ἀναλογίαν τῆς καταστάσεώς των. Κατεγίνοντο εἰς τὰ τοῦ συρμοῦ, εφαινοντο εἰδήμονες παντὸς πράγματος και ἐν γένει ἤθελον νὰ μιμηθῶσι τοὺς ἀνωτέρους αὐτῶν. Μεγίστην δὲ ἀποστροφὴν εἰδείκνυον εἰς πᾶν ταπεινὸν και κατώτερον τῆς νεωτέρας αὐτῶν τάξεως.

Ό Κ. Μάλδερτον ἦτο φιλόξενος με χάριν ἐπιδείξεως, ἀπολίτετος δὲ τοὺς τρόπους ἐξ άμαθείας ὁ ἐγωϊσμός και ὁ πρὸς ἐπίδειξιν ἔρωσ τοῦ τὸν ἐβίχζον νὰ ἔχη πάντοτε λαμπρὰν τράπεζαν, και ἔνεκα τούτου ἄπειροι ἦσαν οἱ συχνάζοντες εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Ἀρέσκειτο νὰ ἔχη εἰς τὴν τράπεζάν του ἀνθρώπους εὐφυεῖς, ἢ τοῦλάχιστον ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐνόμιζε τοιοῦτους, ἀπεστρέφετο δὲ τοὺς θρασεῖς και τοὺς σαρκαστικούς. Ἰσως αἰτία τῶν αἰσθημάτων του αὐτῶν ἦσαν οἱ δύο υἱοὶ του, οἵτινες οὐδὲν σημεῖον εὐφυείας ἢ πνεύματος εἶχον δώσει ποτέ. Ἡ οἰκογένεια αὐτῆ εἶχε τὴν φιλοδοξίαν νὰ συνδέῃ σχέσεις με σφαιρὰν κοινωνίας ἀνωτέραν τῆς ἰδικῆς της, ἔνεκα δὲ τῆς άμαθείας αὐτῶν περὶ τὰ τοῦ κόσμου, πᾶς ὁ ἔχων ἀξιώσεις ότι γνωρίζει πρόσωπα βαθμοῦ τινος ἢ ἀξιώματος, εἶχε βεβαίαν τὴν εἴσοδον εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Κ. Ωρατίου Σπάρκνης οὐ μικρὰ ἐκπληξιν και περιέργειαν διήγειρε μεταξὺ τῶν συχνάζοντων εἰς τὰς ἔσπερινὰς συναναστροφάς. Τίς ἄρα νὰ ἦναι; Ἦτο πάντοτε σύννους, και μάλιστα μελαγχολικός. Μήπως εἶναι ἱερεὺς; Ἄλλὰ ἐχόρευσε, και μάλιστα ἀρετὰ καλά. Νομικός; Τίς οἶδε! Μετεχειρίζετο ὀμιλῶν λαμπρὰς φράσεις, και τὸ ὑφος του ἦτο τετορευμένον. Μὴ εἶναι ἐπίσημός τις ζένος ἐλθὼν εἰς Ἄγγλιαν ἐπὶ σκοπῷ νὰ σπουδάσῃ τὸν τόπον, τὰ ἦθη και τὰ ἔθιμα, συχνάζων εἰς δημόσια γεύματα και συναναστροφάς ἵνα γνωρίσῃ ἐπίσημα πρόσωπα, τὴν ἐγγώριον ἐθιματαξίαν και τὴν ἀγγλικὴν τελειότητα; ἀλλὰ δὲν ἔχει ζένην προφορὰν. Μήπως εἶναι ἱατρός ἢ συντάκτης περιοδικῶν, συγγραφεὺς μυθιστορημάτων, ἢ καλλιτέχνης; Ὅχι, καθ' ὅλας τὰς ὑποθέσεις ταύτας ὑπῆρχε τι ἀνατρέπον αὐτὰς ἐξ ὀλοκλήρου. « Λοιπὸν, » ἔλεγεν ἕκαστος, « κάποιος πρέπει νὰ ἦναι. »

Τὴν ἐπιούσαν μετὰ τὴν ὀμιλίαν εἰς ἣν παρευρέθημεν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ Μάλδερτον, ἦτο ἔσπερινή συναναστροφή. Ἡ άμαξα διετάχθη νὰ ἦναι ἐτοιμη ἀκριβῶς τὴν ἐνάτην. Αἱ δεσποσύναί Μάλδερτον ἔφερον ἐσθῆτας ἐξ ὀλοσυρικῶ κυανοῦ χρώματος ἀνοικτοῦ, κεκοσμημένας διὰ τεχνητῶν ἀνθέων, ἢ δὲ Κ. Μάλδερτον (μικρὰ και εὐσαρκος γυνή) ἔφερεν ὁμοίαν στολήν, και εφαινετο ὡς νὰ ἐπολλαπλασιάσθη πλησίον τῆς πρεσβυτέρας αὐτῆς θυγατρὸς. Ὁ μεγαλύτερος υἱός, Κ. Φρεδερίκος, ἔφερεν ἔσπερινὸν ἐνδυμα, και ἦτο τὸ beau idéal ἀληθοῦς ὑπηρετοῦ. Ὁ νεώτερος Θωμᾶς ἔφερε λευκὸν ἐσωκάρδιον, κυανοῦν ἱμάτιον και κομβία χρώματος ἀνοικτοῦ. Ἄπασα ἡ οἰκογένεια ἔβαλε κατὰ νοῦν νὰ καλλιεργήσῃ τὴν φιλίαν τοῦ Κ. Ωρατίου Σπάρκνης. Ἡ δεσποσύνη Τερέζα, κατὰ φυσικὸν λόγον, ἐπρόκειτο νὰ φανῇ τόσοι ἐρασμία και ἔλκυστικῆ, ὅσον συνήθως εἶναι αἱ νεάνιδες ἡλικίας εἰκοσιοκτῶ ἐτῶν ὅταν καταγίνωνται εἰς ἀναζήτησιν συζύγου. Ἡ δὲ Κ. Μάλδερτον ἐσκόπευε νὰ μεταβληθῇ ὅλη εἰς μειδιάματα και χάριν, και ή Μαριάννα εἶχε κατὰ νοῦν νὰ ζητήσῃ στίχους διὰ τὸ λεύκωμά της ὁ Κ. Μάλδερτον ἐπροτίθετο νὰ τὸν προσκαλέσῃ εἰς γεῦμα, ὁ δὲ Τουμαζῆς ἐσκόπευε νὰ πληροφορηθῇ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἐξετείνοντο αἱ γνώσεις τοῦ περιζητήτου ἀγνώστου ἐπὶ τοῦ σπουδαίου ἀντικειμένου τοῦ καπνοῦ και τῶν σιγάρων. Ὡς και αὐτὸς ὁ Φρεδερίκος, ὁ οἰκογενειακὸς γνώμων ἐπὶ παντὸς ὁποιοῦδήποτε ζητήματος ἐνδυμασίας και ἀπαιτήσεως τοῦ συρμοῦ, ὅστις εἶχεν ἰδιαιτέρα δωμάτια και ἐλευθέραν εἴσοδον εἰς τὸ θέατρον Κόβεν-Γάρδεν, ὅστις πάντοτε ἦτο ἐνδεδυμένος κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦ μηνὸς συρμόν, και εἶχε στενὸν φίλον του κάποιον γνωριστὰν ποτε κύριον κατοικοῦντα εἰς ἀριστοκρατικὴν

(1) Μεγάλον ἀσφαλιστικὸν κατάστημα ἐν Λονδίῳ.

συνοικίαν, ὡς και αὐτὸς λέγω φρονῶν ότι ὁ Ωρατίος Σπάρκνης πρέπει νὰ ἦναι ἐξυπνος ἄνθρωπος, ἐσκέφθη νὰ τὸν προσκαλέσῃ νὰ παίξῃσιν πικινίδιον σφαιριστηρίου.

Τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τὸ ὁποῖον απήντησαν οἱ ἀνήσυχοι ὀφθαλμοὶ τῆς οἰκογενείας Μάλδερτον, άμα εἰσελθόντες εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ χοροῦ, ἦτο ὁ περὶ πολλοῦ Ωρατίος, καθήμενος με ὑφος σκεπτικὸν και με ὀφθαλμοὺς προσπλωμένους ἐπὶ τῆς ὀροφῆς.

— Νάτον, είπεν ή Κ. Μάλδερτον εἰς τὸ οὐ; τοῦ συζύγου αὐτῆς.

— Πόσον ὁμοιάζει τὸν λόρδον Βύρωνα! ἐπιθύρουν ή Τερέζα.

— Ἡ τὸν Μογγόμερυ, ἀπεκρίθη ή Μαριάννα.

— Μᾶλλον με τὰς εἰκόνας τοῦ Ρῶς! ἐπιθύρουν ὁ Θωμᾶς.

— Θωμᾶ, μὴ λέγεις ἀνοησίας! είπεν ὁ πατήρ.

Ό κομψὸς Ωρατίος διετήρησε τὴν θέσιν του μετὰ θαυμασίας ἐπιτυχίας μέχρι τῆς στιγμῆς ὅτε ἡ οἰκογένεια Μάλδερτον διῆλθε τὴν αἰθουσαν. Τότε εὐθὺς ἠγέρθη μετὰ φυσικῆς ὄλης παρρησίας, ἐκπλήξεως και χαρᾶς, ἐπλησίασε πρὸς τὴν Κ. Μάλδερτον μετὰ μεγίστης προσηνίας, ἐχαιρέτισε τὰς νέας ἐπιχαρίτως, ἔλαβε μετ' ὑποκλίσεων τὴν χεῖρα τοῦ Κ. Μάλδερτον με ὑφος ἐμφανῶν ὑπόληψιν και σεβασμὸν, και ἀνταπέδοσε τὰς προσαγορεύσεις τοῦ Φρεδερίκου και Θωμᾶ με εὐγενῆ τρόπον ὡς ἤθελε πράξει ἄνθρωπος ἀνωτέρας τάξεως πρὸς ἄλλον ὃν ἀνεγνώριζεν ὡς κατώτερόν του, ὃ και ἐντελῶς τοὺς κατέπεισεν ότι ὁ Ωρατίος Σπάρκνης ἐξ ἄπαντος πρέπει νὰ ἦναι ἐπίσημον πρόσωπον.

— Κυρία, είπεν ὁ νέος ποιήσας βαθεῖν ὑπόκλισιν πρὸς τὴν πρεσβυτέραν τοῦ Μάλδερτον θυγατέρα, ἔχω τὴν ἄδειαν νὰ ἐλπίσω ότι θέλετε με ἐπιτρέψει νὰ λάβω τὴν ευχαρίστησιν. . .

— Δὲν νομίζω νὰ ἔχω ἄλλην ὑποχρέωσιν, είπεν ή Τερέζα μετὰ μεγίστης ἐπιτηδεύσεως και ἀδιαφορίας, ἀλλὰ τῶντι. . . κάποτε τόσοι πολλοί. . .

Θά εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς, είπεν ἐπὶ τέλους μειδιάσασα, ἀφοῦ πρῶτον παρετήρησε μετὰ προσοχῆς τὸ σημεῖωματάριόν της.

Ἡ μορφή τοῦ Ωρατίου ἀπὸ μελαγχολικῆς κατέστη ἰλαρά.

— Πολὺ εὐγενῆς νέος! είπεν ὁ Κ. Μάλδερτον, ἐνῶ ὁ φιλόσοφος Ωρατίος ὠδήγει τὴν σύντροφόν του ἵνα λάβῃσιν μέρος εἰς τὸν χορόν.

— ἔχει πολλὰ καλὴν συμπεριφορὰν, είπεν ὁ Φρεδερίκος.

— Βέβαια, εἶναι ἐξαιρετὸν ὑποκείμενον, προσέθετο ὁ Θωμᾶς, ὅστις συνείθιζε νὰ ἀναμιγνύεται εἰς πάντα. Όμιλεῖ ὡς ἄνθρωπος τῆς δημοκρασίας.

— Θωμᾶ! είπεν ὁ πατήρ του σοβαρῶς, νομίζω ότι και ἄλλοτε σὲ παρετήρησα νὰ μὴν ἦσαι ἀνόητος.

Τοῦ Θωμᾶ ἡ φυσιογνωμία ἔλαβεν ἀλλοίωσιν τινα.

— Ὅποια ευχαρίστησις! είπεν ὁ πάντοτε περιποιητικὸς Ωρατίος πρὸς τὴν σύντροφόν του, ἐνῶ ἐπεριπάτου ἐντὸς τῆς αἰθούσης μετὰ τὸ τέλος τοῦ χοροῦ. Ὅποια ευχαρίστησις και ἀναψυχῆ εἶναι νὰ ἀποσύρεται τις ἀπὸ τὰς θεάλλας, τοὺς κόπους και τοὺς περισπασμοὺς τῆς ζωῆς, ἔστω και ὀλίγας μόνον στιγμὰς, και νὰ ἐξοδεύῃ αὐτὰς εἰς τὴν τερπνὴν και μακαρίαν συναναστροφὴν προσώπου, νέας τῆς ὁποίας συνοφρύσεως ἔσεται μόνον ὁ θάνατος, ψυχρότης ἢ παραφρόνησις και ἀπάτη ἢ καταστροφή, τῆς ὁποίας ἢ σταθερότης ἔσεται εὐδαιμονία, ἢ δὲ ἀπόλκωσις τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας της, θά εἶναι ἢ λαμπροτέρα και τιμαλφεστέρα ἀμοιβή ἢ ὁ οὐρανὸς δύναται νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον.

— Ὅποῖον αἰσθημα! είπε καθ' ἑαυτὴν ή Τερέζα, στηριχθεῖσα βρύτερον ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ὀδηγούντος αὐτήν.

— Ἀλλὰ φθάνει, φθάνει! ἐπανελάβεν ὁ κομψὸς Σπάρκνης, με ὑφος ὄλης θεατρικῆς. Τί είπα; διατί νὰ ἐκφράσω αἰσθηματα τοιαῦτα; Κυρία μου! . .

Ἐνταῦθα σιωπήσας ὀλίγον, είπε μετὰ μικρόν.

— ἔχω τὴν ἄδειαν νὰ ἐλπίσω ότι θέλετε μοὶ ἐπιτρέψει νὰ σᾶς προσφέρω τὸν ταπεινὸν φόρον. . .

— Τῶντι, Κύριε Σπάρκνης, απήντησεν ή καταβεληθεῖσα Τερέζα, ἐρυθρίασασα ἐν τῇ γλυκεῖᾳ αὐτῆς ταραχῇ. Πρέπει νὰ σᾶς παραπέμψω εἰς τὸν πατέρα μου. Δὲν ἤμπορῶ ποτέ, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς του νὰ τολμήσω. . . νὰ. . .

— Βεβαίως δὲν θέλει ἀρνηθῇ. . .

— Ὡ! ναί! βέβαια, βέβαια, δὲν τὸν γνωρίζετε, ὑπέλαβεν ἐκείνη, κλῶς γινώσκουσα ότι οὐδεὶς ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀπορρίψῃ ὁ πατήρ αὐτῆς τὰς περιγὰμου προτάσεις τοῦ Ωρατίου, ὡς ἐνόμιζεν ἢ ταλαίπωρος ἄλλ' ἐπεθύμει νὰ καταστήσῃ τὴν σκηνὴν ὅσον ἠδύνατο περιπαθεστέραν.

— Ἐλπίζω ότι δὲν θέλει ποτέ με ἀρνηθῇ νὰ σᾶς προσφέρω μίαν λεμονάδαν, απήντησεν ὁ ἀξιολάτρευτος Σπάρκνης, μετὰ τίνος ἐκπλήξεως.

— Αὐτὸ εἶναι ὅλη ἡ ὑπόθεσις; είπεν ή ἀπατηθεῖσα Τερέζα καθ' ἑαυτὴν. Τί ἱστορίαν ἔκαμε διὰ μηδέν!

Πρὸς δὲ τὸ τέλος τῆς ἔσπεριδος ὅτε ἄπασα ἡ οἰκογένεια ἦτο συνηγμένη περὶ τοῦ Ωρατίου, ὁ Κ. Μάλδερτον ἀπευθίνας τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν είπε.

— Θά ἔχωμεν τὴν ευχαρίστησιν, Κύριε, νὰ σᾶς ἴδωμεν εἰς τὸ γεῦμα τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν, ἂν δὲν ἔχετε ἄλλου ποῦ καλῆτερον νὰ ὑπάγετε;

Ό ἦρωσ τῆς ἔσπερας ποιήσας μικρὰν ὑπόκλισιν εἰδέχθη τὴν κολακευτικὴν τὰς τὴν πρόσκλησιν.

— Πρέπει να σ'ας δημολογήσω, εξηκολούθησεν ὁ πολυμήχανος πατήρ τῆς οικογενείας, ὅτι με ὄλας αὐτάς τὰς λαμπράς διασκευάσεις, εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος εὐχαριστοῦμαι περισσότερο ὅσον εἰς τὴν οἰκίαν μου. Τὰ τοιαῦτα εἶναι καλὰ διὰ τοὺς νέους.

— Καὶ τέλος πάντων, Κύριε, τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; ἀπήντησεν ὁ μεταφυσικὸς Σπάρκηνς. Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος;

— Ἄ! ἀληθέστατον, εἶπεν ὁ Μάλδερτον, ἀληθέστατον.

— Γνωρίζομεν ὅτι εἴμεθα μία πνοή, ὅτι ἔχομεν ἀνάγκας καὶ θελήσεις, ἐπιθυμίας καὶ ὀρέξεις.

— Βεβαίως, ὑπέλαθεν ὁ Φρεδερίκος μεταβαλὼν τὸ ὕψος του ἐπὶ τὸ σοβαρώτερον.

— Ἐπαναλαμβάνω, γνωρίζομεν ὅτι ὑπάρχομεν, ἐξηκολούθει λέγων ὁ Ἰράτιος με φωνὴν ἔντονωτέραν, ἀλλ' αὐτοῦ καὶ μένομεν. Ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ τέρμα τῶν γνώσεών μας, αὕτη εἶναι ἡ κορυφή τῶν ἡμετέρων ἀπολαύσεων καὶ τὸ τέλος τοῦ τέλους μας. Τί πλεότερον γνωρίζομεν;

— Οὐδὲν, ἀπήντησεν ὁ Φρεδερίκος.

Ὁ Θωμάς ἠτοιμάζετο νὰ εἶπῃ καὶ αὐτὸς κάτι τι, ἀλλ' εὐτυχῶς συνήντησεν ἐγκαίρως τὸ ἀπειλητικὸν τοῦ πατρὸς του βλέμμα, καὶ ἐσιώπησεν.

Ὅτε δὲ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν ἐσπερίδα ὁ Κ. Μάλδερτον ἔλεγεν ἐντὸς τῆς ἀμάξης·

— Αὐτὸς ὁ Κ. Σπάρκηνς εἶναι τῶντι περισπούδαστος ἄνθρωπος. ἔχει τόσας γνώσεις, εἶναι τόσον καλῶς πληροφορημένος! Πρὸς τούτοις ἐκφράζεται καὶ τόσον λαμπρά!

— Πρέπει νὰ ἴναι κάποιοι ὅστις κρύπτεται, εἶπεν ἡ Μαριάννα. Πόσον εἶναι ῥωμαντικός!

— Ὁμιλεῖ πολὺ δυνατὰ καὶ ὠραῖα, δειλῶς πως παρετήρησεν ὁ Θωμάς; ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ ἀκριβῶς νὰ καταλάβω ὅταν ὀμιλῇ τί ἔννοεῖ.

— Σχεδὸν ἔχασα τὰς ἐλπίδας μου, Θωμά, ὅτι θὰ δυνήθης ποτὲ νὰ καταλάβῃς τίποτε, τῷ εἶπεν ὁ πατήρ, ὅστις βεβαίως πρέπει νὰ ἐφωτίσθῃ ἀρκετὰ ἀπὸ τοῦ Κ. Σπάρκηνς τὴν ὀμιλίαν.

— Ἐντύπωσιν με ἔκαμε, Θωμά, πόσον γελοῖος ἐφάνης κατ' αὐτὴν τὴν ἐσπέραν, εἶπεν ἡ Τερέζα.

— Ἄνευ ἀμφιβολίας, εἶπον ὅλοι συνάμα. Ὁ δὲ δυστυχῆς Θωμάς περιεστάλη εἰς μίαν γωνίαν τῆς ἀμάξης, προσπαθὼν νὰ κατέχῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον τόπον. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Μάλδερτον ἔλαβον ἐκτεταμένην συνομιλίαν ἀφορῶσαν τὰς τοῦ μέλλοντος προσδοκίας τῆς θυγατρὸς αὐτῶν. Ἡ Τερέζα ἀνεχώρησεν εἰς τὸ δωμάτιόν της σκεπτομένη ἐὰν ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε νυμφευθῆ σύζυγον φέροντα τίτλον, ἡδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς νῦν σχέσεις αὐτῆς, καθ'

ὄλην δὲ τὴν νύκτα ὠνειρεύετο εὐγενεῖς καὶ ἀριστοκράτας, συναθροίσεις καὶ γεύματα, νυμφικὰς περιποιήσεις, περὰ στρουθοκμηλοῦ καὶ τὸν Ἰράτιον Σπάρκηνς.

Διάφοροι γινῶμαι ἐξεφράσθησαν καθ' ὄλην τὴν πρωῖαν τῆς Κυριακῆς ἐπὶ τοῦ σπουδαίου ἀντικειμένου, τίνι τρόπῳ ἤθελεν ἔλθῃ ὁ ἀνυπομόνως περιμενόμενος ξένος. Ἰσως ἐφιππος, ἴσως ἤθελε προτιμήσει τὴν ἀμαξίαν. Τοιαῦται καὶ παρόμοιαι ἄλλαι εἰκασίαι ἀπασχόλησαν καθ' ὄλην τὴν πρωῖαν τὴν Κ. Μάλδερτον καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς.

— Εἰς τὴν τιμὴν μου, ἀγνοῶ τοῦ τοῦ ἦλθε νὰ γευματίσῃ σήμερον ἐδῶ ὁ ἀδελφός σου, ἔλεγεν ὁ Κ. Μάλδερτον πρὸς τὴν σύζυγόν του. Μόνον καὶ μόνον διότι ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ ὁ Κ. Σπάρκηνς δὲν ἐπροσκάλεσα οὐδένα ἄλλον, ἐκτὸς τοῦ Φλάμουελ. Ὅσον συλλογίζομαι τὸν ἀδελφόν σου . . . ἓνα ἐργαστηριῶν . . . εἶναι ἀνυπόφορον. Πρόσεξε νὰ μὴ κάμωμεν κανένα λόγον διὰ τὸ ἐργαστήριόν του, μὰ τὸν Θεόν! ἔμπροσθεν τῶν προσκελημένων μας. Δὲν θὰ με ἔμελε πρῶς ἂν ἐγνώριζα ὅτι ἤθελε λάβῃ τὴν πρόνοιαν νὰ μὴ εἶπῃ τίποτε. Εἶναι μία ἀδικία εἰς τὴν οἰκογένειαν· ἀλλὰ ἔχει τόσην μανίαν νὰ ὀμιλῇ διὰ τὸ ἐπάγγελμά του, ὥστε δὲν θὰ θελήσῃ νὰ φυλάξῃ μυστικὸν εἰς τὸν κόσμον τὸ τί εἶναι.

Ὁ Ἰάκωβος Βάρτων, περὶ τοῦ ὁποῦ ὀμιλεῖ ὁ Μάλδερτον, ἦτο παντοπώλης, ἄνθρωπος ἀπλοῦς καὶ τόσον ἐστερημένος τοῦ αἰσθήματος τοῦ καλοῦ, ὥστε ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη νὰ φανῆ ἀνώτερος ἀφ' ὅτι ἦτο. Ἐκέρδαιεν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, καὶ δὲν τῷ ἐκακοφαίνετο ἂν τὸ ἐγνώριζεν ὁ κόσμος.

Περὶ τὴν πέμπτην ὥραν παρὰ τέταρτον, ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἐκρούσθη καὶ παρουσιάσθη ὁ εἰς τῶν προσκελημένων, ὁ Φλάμουελ.

— Ἄ! Φλάμουελ, καλῶς ἦλθες· πῶς ἔχεις; εἶπεν ὁ Κ. Μάλδερτον εἰς μικρῶσμόν τινα φέροντα πράσινα ὀμματουάγια, ὅστις εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. ἔλαβες τὸ γραμματάκι μου;

— Βέβαια, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ συνέπειαν.

— Δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσης ποτὲ περὶ αὐτοῦ τοῦ Κ. Σπάρκηνς; Σὺ γνωρίζεις ὅλον τὸν κόσμον.

Ὁ Κ. Φλάμουελ ἦτο ἄνθρωπος ἔχων ἀπείρους γνώσεις, ἐξ ἐκεῖνων οἵτινες συνεχῶς ἀπαντῶνται εἰς τὰς συνανκαστροφάς, καὶ ἀξιοῦσιν ὅτι γνωρίζουσι τὸν κόσμον ἅπαντα. πράγματι ὁμοῦς οὐδένα γινώσκουσιν. Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μάλδερτον ὅπου πᾶν τὸ εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν ἀποβλέπον ἠκούετο μετὰ σπουδῆς, ὁ Φλάμουελ ἦτο κατ' ἐξαίρεσιν ὁ πλέον εὐπρόσδεκτος ἐκ τῶν συχναζόντων. Γνωρίζων δὲ με ποίους ἀνθρώπους εἶχε νὰ κάμῃ, ἐφέρετο ὡς ἂν ἦτο φίλος ὅλου τοῦ κόσμου. Εἶχε τρόπον ὅπως ἰδιαιτερον ἵνα διγῆται τὰς ψευδεῖς αὐτοῦ σχέσεις,

καὶ ὀμιλῶν ἐφέρετο ὡς ἂν ἤθελε νὰ μὴ τὸν ἐκλάβῃ τις ἐγωϊστὴν.

— Δὲν ἤκουσα ποτὲ τοιοῦτον ὄνομα, ἀπήντησε με ὕψος σπουδαῖον καὶ σιγαλῇ τῇ φωνῇ εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Μάλδερτον. Ἐν τούτοις δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ τὸν γνωρίζω. Μήπως εἶναι ἕνας ὑψηλός;

— Μετρίου ἀναστήματος, ἔσπευσε νὰ εἶπῃ ἡ Τερέζα.

— Μὲ μαύρην κόμην; ἠρώτησεν ἐκ νέου ὁ Φλάμουελ, μὴ γνωρίζων καὶ αὐτὸς ποῖον ἐνόε.

— Μάλιστα, ἀπήντησε πάλιν εὐθύς ἡ νέα.

— ἔχει μύτιν ὀλίγον καμπύλην, — ἔ;

— ἴ! ὄχι· ἔχει μύτιν ῥωμαϊκὴν.

— Ἄ, ναι, ἐννοοῦσα νὰ εἶπω ῥωμαϊκὴν. Εἶναι ἀρκετὰ κομψὸς νέος;

— ἴ! ναι! κομψότατος!

— Μὲ τρόπους εὐγενεῖς;

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὅλα τὰ μέλη τῆς οικογενείας ἐν χορῷ. Δὲν γίνεται, πρέπει νὰ τὸν γνωρίζετε.

— ἴ! βέβαια, πρέπει νὰ τὸν γνωρίζῃς, εἶπε θριαμβευτικῶς ὁ Κ. Μάλδερτον. Ποῖος νομίζεις νὰ εἶναι;

— Κατὰ τὴν περιγραφὴν σας ἀπήντησε περισκεμμένως πῶς ὁ Φλάμουελ καὶ με φωνὴν σιγαλωτάτην, ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα με τὸν ἐντιμον Αὐγουστον Φίτς-Ἐδουάρδον Φίτς-Ζῶν Φίτς-Ὀσθωρν. Εἶναι νέος με μεγάλη προτερήματα καὶ ὀλίγον ἰδιότροπος. Εἶναι πιθανώτατον νὰ ἤλλαξε τὸ ὄνομά του πρὸς ὄραν διὰ τινος ἀγνωστον σκοπόν.

Τὸ στήθος τῆς Τερέζας ἔπαλε σφοδρῶς. Ἄρα νὰ ἦτο τῶντι ὁ ἐντιμος Αὐγουστος Φίτς-Ἐδουάρδος Φίτς-Ζῶν Φίτς-Ὀσθωρν; Τί ὠραῖον ὄνομα διὰ νὰ ἐγχαρῆθῃ κομψῶς ἐπὶ τῶν ἐπισκεπτηρίων της, δεδεμένων ἐπιχαρίτως με λευκὴν μεταξωτὴν ταινίαν!

*Ἡ ἐντιμος Κυρία Αὐγουστοῦ Φίτς-Ἐδουάρδου
Φίτς-Ζῶν Φίτς-Ὀσθωρν.*

Μόνη ἡ ἰδέα τὴν ἔφρεν εἰς παραφορὰν ἐκστάσεως.

— Εἶναι πέντε παρὰ πέντε λεπτά, εἶπεν ὁ Μάλδερτον παρατηρῶν τὸ ὠρολόγιόν του. Ἐλπίζω ὅτι θέλει ἔλθῃ.

— Ἰδοὺ ἐρχεται! ἀνεφώνησεν εὐθύς ἡ Τερέζα, ἀκούσασα σφοδρὸν κτύπον εἰς τὴν θύραν. Ὅλοι ἐπροσπάθησαν νὰ φωνῶσιν ὡς νὰ μὴν ὑπωπτεύοντο πρῶς τὴν ἀφιξίν τινος, ὅπως πράττουσιν οἱ πολλοὶ ὅταν περιμένεται ξένος.

— Ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοιχθη, καὶ ὁ ὑπρέτης ἀνήγγειλεν·

— Ὁ Κ. Βάρτων!

— Λάθος ἦτο! ἐψιθύρουν ὁ Μάλδερτον δυσχερῆς ἐπιμένος. — Καλῶς ἦλθετε, πῶς ἔχετε; τί νέα;

— ἴ! τίποτε, ἀπήντησεν ὁ παντοπώλης με τὸ σύνθηρ αὐτοῦ μαλακὸν καὶ ἀμέριμον ὕψος. Τίποτε ἄξιον λόγου. Δὲν γνωρίζω τίποτε. — Τί κάμνετε παιδιὰ; Κύριε Φλάμουελ, πῶς εἴσθε; — χαίρομαι ὅπου σ'ας βλέπω.

— Νὰ, ἰδοὺ ὁ Κ. Σπάρκηνς· καὶ τί μαῦρον ἄλογον! εἶπεν ὁ Θωμάς ὅστις παρετήρει προσεκτικῶς πρὸ ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τοῦ παραθύρου.

Καὶ τῶντι ἦτο ὁ Ἰράτιος ἐρχόμενος ἐφιππος. Ἀφοῦ ἔκαμιν ἐλιγμούς τινος, ἔφερε τὸν ἵππον πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ὕστερον πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐξετέλεσε τὰ διάφορα ἐκεῖνα τῶν ἵππέων κινήματα καὶ τὰς περιστροφὰς ὅσων ἀναβαίνουσιν ἀγρίους ἵππους. Τέλος τὸ ζῶον συγκατετέθη νὰ σταματήσῃ μακρὰν τῆς θύρας, καὶ καταβὰς ὁ Κ. Σπάρκηνς ἐβρίψε τοὺς χαλινούς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀμαξηλάτου τοῦ Κ. Μάλδερτον. Τὰ νευομισμένα τῆς παρουσιάσεως ἐγένοντο ἐν τάξει. Ὁ Φλάμουελ παρετήρει τὸν Ἰράτιον ἀπὸ τὴν ἄκραν τῶν πρασίνων αὐτοῦ διόπτρων· ὁ κομψὸς Ἰράτιος παρετήρει τὴν Τερέζαν μετ' ἀνεκφράστου γλυκύτητος, ἡ δὲ Τερέζα ἐπροσπάθει νὰ φανῇ ὅσον τὸ δυνατὸν θελκτικώτερα.

— Εἶναι τῶντι ὁ Κ. . . . πῶς εἶπετε τὸ ὄνομά του; ἐψιθύρουν ὁ Κ. Μάλδερτον εἰς τὸ οὖς τοῦ Φλάμουελ ὅτε ἐπορεύοντο εἰς τὴν τράπεζαν.

— Χοῦμ! καθὼς φαίνεται, ὁ . . . χι, ὄχι ἀκριβῶς, ἀπήντησεν ὁ Φλάμουελ, δὲν εἶναι ὁ ἴδιος.

— Ποῖος λοιπὸν εἶναι;

— Σιωπῇ, ἐψιθύρουν ὁ Φλάμουελ, κάμνων νεῦμα διὰ τῆς κεφαλῆς με σοβαρὸν ὕψος, ὡς ἂν ἐγνώριζε τὰ πάντα κάλλιστα. Ἰσως εἶναι τις ἐκ τῶν ὑπουργῶν, ὅστις θέλει νὰ γνωρίσῃ τὰς ἰδέας καὶ τὰ φρονήματα τοῦ λαοῦ.

— Κ. Σπάρκηνς, εἶπεν ἡ πλήρης εὐφροσύνης Κ. Μάλδερτον ὅταν ἐφθασαν εἰς τὸ ἐστιατόριον, παρακαλῶ καθήστετε μεταξὺ τῶν Κυριῶν. — Ζῶν, θέσε ἐν κάθισμα διὰ τὸν Κύριον μεταξὺ τῆς δεσποσύνης Τερέζας καὶ Μαριάννας.

Ἡ διαταγὴ αὕτη ἀπηυθύνθη εἰς τινος ὅστις συνήθως μὲν ἐξετέλει χρέη ἀμαξηλάτου ἅμα καὶ κηπουροῦ, ἀλλ' ἐκτάκτως πῶς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἠναγκάσθη νὰ φανῇ παίζων πρόσωπον δευτέρου ὑπρέτου ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Τὸ γεῦμα ἦτο κάλλιστον, ὁ δὲ Ἰράτιος περιποιητικώτατος πρὸς τὴν Τερέζαν, καὶ ἕκαστος ἐφαίνετο ἐντελῶς εὐχαριστημένος ἐξαίρεσει τοῦ οἰκοδεσπότη, ὅστις γνωρίζων ὁποῖος ἦτο ὁ γυναικάδελφος αὐτοῦ Βάρτων, ὑπέφερε τοιαύτην ἀγωνίαν, ὥστε εὐκολώτερον εἶναι νὰ τὴν φαντασθῇ τις ἢ νὰ τὴν περιγράψῃ.

— ἔτυχε νὰ ἴδῃς τελευταῖον, Φλάμουελ, τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν φίλον σου Κ. Θωμάν Νόλανδ;

ἤρώτησεν ὁ Μάλδερτον, ῥίπτων πλάγιον ἐπὶ τοῦ ὀρακτίου βλέμμα, ἵνα ἴδῃ ὅποιον ἤθελε τῷ κάμει ἐντύπων ἢ περὶ τοιοῦτου μεγάλου ἀνδρὸς μνησθεῖς.

— Ἄ! ὄχι, δηλαδή, ὄχι ἐσχάτως. Εἶδον μόνον τὸν Λόρδον Γούβλετον προχθές.

— Ἄ! καὶ πῶς ἔχει, εἶναι καλά! ἠρώτησεν ὁ Μάλδερτον μετὰ μεγάλης σπουδῆς. Εἶναι ὅπως διόλου περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἠγνόει ὀλοτελῶς τὴν ὑπαρξίν τοιοῦτου τινὸς προσώπου.

— Ναί, εἶναι καλά, πολὺ καλά. Τοῦ διαβόλου ἄνθρωπος! τὸν ἀπάντησα εἰς τὸ Ἄστυ καὶ συνωμιλήσαμεν πολλὴν ὥραν. Γνωρίζεις, εἴμεθα ἀρκετὰ σχετικοὶ μεταξύ μας. Δὲν ἠμποροῦσα ὅμως νὰ σταθῶ διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν ὅσον ἐπεθύμουν, διότι διευθυνόμεν εἰς ἓνα Τραπεζίτην, ἓνα πολλὰ πλούσιον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος εἶναι μάλιστα καὶ μέλος τοῦ Βουλευτηρίου! εἶμαι καὶ μετ' αὐτοῦ ἀρκετὰ σχετισμένος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πολὺ.

— Γνωρίζω ποῖον ἐννοεῖς, ἀπάντησεν ὁ Μάλδερτον, ἐνῶ καὶ περὶ αὐτοῦ ἐγνώριζεν ὅσον καὶ περὶ τοῦ ἄλλου.

— Κάμνει μεγάλας τραπεζικὰς πράξεις.

Ἐνταῦθα ὅμως μέχρι τοῦ βαθμοῦ εἰς ὃν ἐφθασεν ἢ ὁμιλία, ἤρχισε νὰ κατανατᾷ μᾶλλον ἐπικίνδυνος.

— Ἐπειδὴ εἶναι ὁ λόγος διὰ πράξεις, εἶναι ὁ Κ. Βάρτων ἐκ τοῦ μέσου τῆς τραπέζης, ἓνας τὸν ὅποιον γνωρίζεις πολὺ καλά, Μάλδερτον, πρὶν κάμνει ἐκείνην τὴν λαμπρὰν κερδοσκοπίαν σου, ἦλθεν εἰς τὸ ἐργαστήρι μας τὰς ἀπερασμένας, καὶ...

— Βάρτων, μὲ κάμνει τὴν χάριν νὰ μὲ δώσῃ μίαν πατάταν, ὑπέλαβεν ὁ οἰκοδεσπότης, ἐλπίζων διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὴν δυσάρεστον ὁμιλίαν ἣν ἤρχισεν ὁ γυναικάδελφός του.

— Εὐθύς, ἀπάντησεν ὁ παντοπώλης, μὴ φαντασθεῖς ποσὸς εἰς τί ἀπέβλεπεν ἡ αἰτησίς.

— Καὶ εἶπε μὲ τρόπον πολὺ ἀπλοῦν...

— Μίαν πλέον μεγάλην, παρακαλῶ, διέκοψε πάλιν ὁ Μάλδερτον, φοβηθεὶς διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἀνεκδότου, καὶ τρέμων μὴ ἐπαναληφθῇ ἐκ νέου ἢ τρομερὰ λέξις ἐργαστήρι.

— Λοιπὸν μὲ ἠρώτησεν, ἐπανέλαβεν ὁ Βάρτων, ἀφοῦ ἔδωσε μίαν μεγαλητέραν πατάταν, — λοιπὸν μὲ εἶπεν — Ἐ! καὶ πῶς πηγαίνουν αἱ δουλειαὶ σου! — Ἐ! ἔτσι κι' ἔτσι, τῷ εἶπα καὶ ἐγὼ γελῶν, — γνωρίζεις τὸν τρόπον μου, — ποτὲ δὲν ζητῶ νὰ μεγαλώσω τὴν δουλειάν μου, — καὶ ποτὲ ἡ δουλειά μου δὲν ζητεῖ νὰ μὲ μεγαλώσῃ — χὰ, χὰ!

— Κι' Σπάρκην, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, ματαίως προσπαθῶν νὰ κρύψῃ τὴν δυσἀρεσκειάν του, δέχεσθε ἐν ποτήριον κρασίου;

— Μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως, Κύριε.

— Εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς συμπίνων μεθ' ὑμῶν.

— Σὰς εὐχαριστῶ.

— Ὁμιλήσαμεν τὴν παρελθούσαν ἐσπέραν, ἐπανελάβεν ὁ Μάλδερτον ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ὀρακτίον ἐν μέρει μὲν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἀνάπτυξιν τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ, ἐν μέρει δὲ ἵνα λάβωσι τέλος αἱ δυσἀρεστοὶ τοῦ Βάρτωνος διηγήσεις, συνωμιλήσωμεν τὴν παρελθούσαν ἐσπέραν περὶ τοῦ ἀνδρὸς. Αἱ ἰδέαι σας μοὶ ἐνεποίησαν μεγάλην ἐντύπωσιν.

— Καὶ εἰς ἐμὲ, εἶπεν ὁ Φρεδερίκος. Ὁ δὲ ὀρακτίος ἔκαμνε χαρίεσσα τῆς κεφαλῆς κλίσιν.

— Σὰς παρακαλῶ, Κ. Σπάρκην, ποία εἶναι ἡ ἰδέα σας περὶ γυναικός; ἠρώτησεν ἡ Κ. Μάλδερτον. Αἱ νέαι ὑπεμεϊδίασαν.

— Ὁ ἀνὴρ, ἀπεκρίθη ὁ ὀρακτίος, ὁ ἀνὴρ καὶ ἂν εὐρίσκειτο εἰς τοὺς τερπνοὺς, εὐθύμους καὶ ἀνθηροὺς μιᾶς δευτέρας Ἐδέμ κήπου, ἢ εἰς τὰς πλέον ξηρὰς, ἀγόνους, καὶ δύναμαι εἰπεῖν ποταπὰς χώρας εἰς αἷς εἴμεθα βεβιασμένοι νὰ ζῶμεν εἰς ἐποχὰς τοιαύτας ὅποιαι αἱ νῦν, ὁ ἀνὴρ, λέγω ὑπὸ ὁποιασδήποτε περιστάσεως, ἢ εἰς ὁποιαδήποτε θέσιν, εἴτε κάμπτεται ὑπὸ τὴν μαραίνουσαν τῆς ψυχρᾶς ζώνης πνοῆν, εἴτε καίεται ὑπὸ τὰς κατέτους τοῦ ἡλίου ἀκτίνας, ὁ ἀνὴρ, λέγω, ἄνευ τῆς γυναικὸς ἠθελεν εἶσθαι μόνος.

— Χαίρω πολὺ ὅτι ἔχετε τόσον φιλόφροναν ἰδέαν, Κ. Σπάρκην, εἶπεν ἡ σύζυγος τοῦ Μάλδερτον.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, ἐπρόσθεσεν ἡ δεσποσύνη Τερέζα.

Ὁ ὀρακτίος ἐφάνη τὰ μέγιστα εὐχαριστημένος, ἡ δὲ νέα ἠρυθρίασεν ὡσπερ παπαρούνα.

— Τώρα ἐγὼ νομίζω, ἤρχισε νὰ εἶπῃ ὁ Κ. Βάρτων.

— Γνωρίζω τί θέλετε νὰ εἰπῆτε, καὶ δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν ἰδέαν σας, ἀπάντησεν ὁ Μάλδερτον διακόψας τὸν λόγον τοῦ γυναικάδελφου του, καθότι εἶχεν ἀποφασίσει νὰ μὴ τὸν ἀφίσῃ νὰ ἐκταθῇ περισσότερο.

— Τί πράγμα; ἠρώτησεν ἐκπεπληγμένος ὁ παντοπώλης.

— Μὲ κακοφαίνεται ὅτι δὲν συμμερίζομαι τὴν γνώμην σας, Βάρτων, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω διόλου, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης μὲ τοιαύτην ἔμφασιν ὡς ἂν ἀληθῶς ἀντέτεινε πρὸς ἐκφρασθεῖσαν παρὰ τοῦ ἄλλου γνώμην.

— Ἀλλὰ ἤθελα νὰ εἶπω...

— Ποτὲ δὲν θὰ μὲ καταπέσετε, ποτὲ, ἀπάντησεν ὁ Μάλδερτον μὲ ἦθος πεισματώδους ἰσχυρογνώμοσύνης.

— Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω ἐντελῶς μὲ τὴν γνώμην τοῦ Κ. Σπάρκην, ὑπέλαβεν ὁ Φρεδερίκος λαμβάνων τὸν λόγον.

— Πῶς! εἶπεν ὁ ὀρακτίος, ὁ ὁποῖος ἐγένετο πλέον μεταφυσικὸς βλέπων τὸ γυναικεῖον φύλον νὰ τὸν ἀκούῃ μετ' εὐχαριστήσεως ὅπως ἀνεκφράστω. Πῶς; τί; μήπως εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα συνέπεια τοῦ αἰτίου; μήπως εἶναι τὸ αἷτιον ὁ πρόδρομος τοῦ ἀποτελέσματος;

— Ἄ! αὐτὸ εἶναι τὸ ζήτημα, εἶπεν ὁ Φλάμουελ.

— Βεβαίως, ἀπάντησεν ὁ Κ. Μάλδερτον.

— Διότι ἂν τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ συνέπεια τοῦ αἰτίου, καὶ ἂν τὸ αἷτιον προηγῆται τοῦ ἀποτελέσματος, νομίζω ὅτι βεβαίως ἔχετε λάθος, εἶπεν ὁ ὀρακτίος.

— Ἀναμφιβόλως, ὑπέλαβεν ὁ Φλάμουελ.

— Τοῦλάχιστον νομίζω, ὅτι διὰ νὰ ἐκφέρωμεν ἀληθῆς καὶ λογικὸν συμπέρασμα, εἶπεν ὁ Σπάρκην μὲ τόνον ἐρωτηματικόν...

— Οὐδεμία ἀμφιβολία περὶ τούτου, ἀπάντησε πάλιν ὁ Φλάμουελ. Οὕτω λύεται τὸ ζήτημα.

— Ναί, ἴσως, εἶπεν ὁ Φρεδερίκος, ἀλλὰ δὲν τὸ εἶδα ἀπὸ πρὶν.

— Ἰσα ἴσα ἐγὼ δὲν τὸ βλέπω τώρα, ἠκούσθη λέγων ὁ παντοπώλης, ἀλλὰ συμπεραίνω νὰ ᾔναι οὕτω.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ἀποσυρομένη ἡ Κ. Μάλδερτον μετὰ τῶν θυγατέρων της εἰς τὴν ἄνω αἴθουσαν ἔλεγεν (1)

— Πόσον εἶναι ἀγχίνους καὶ μὲ ποῖαν εὐφράδιαν ὁμιλεῖ!

— Ἦ! εἶναι θαῦμα, μαμμὰ! εἶπον ἀμφότεραι αἱ δεσποσύναι συγχρόνως. Ὁμιλεῖ ὡς χρησμός. Πρέπει νὰ εἶδε πολὺν κόσμον.

Ἀφοῦ οἱ κύριοι ἀφέθησαν μόνον, στιγμαὶ τινες σιωπῆς διήλθον, καθ' ἃς ἕκαστος ἐφαίνετο σοβαρὸς, ὡς ἂν ἦτο ἡ αἰτία τὸ ἀντικείμενον τῆς πρὸ μικροῦ γενομένης συζητήσεως. Ὁ Φλάμουελ ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἀνακαλύψῃ τίς ἦτο τῶντι αὐτὸς ὁ ὀρακτίος Σπάρκην, πρῶτος διέκοψε τὴν σιωπὴν.

— Μὲ συγχρεῖτε, Κύριε, εἶπεν ἂν σὰς κάμω αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν. Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἐσπουδάσατε τὴν νομικὴν. Καὶ ἐγὼ ἔλαβα μίαν φορὰν αὐτὴν τὴν ἰδέαν νὰ γίνω... Καὶ τῶντι εἶμαι στενὸς φίλος πολλῶν οἵτινες εἶναι ἡ δόξα καὶ τὸ κλέος αὐτοῦ τοῦ λαμπροῦ ἐπαγγέλματος.

— Ἦ! ὄχι, ἀκριβῶς! εἶπεν ὁ ὀρακτίος μετὰ τινος δισταγμοῦ ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Φλάμουελ.

— Ἀλλὰ, θὰ πρρευρίσκεσθε εἰς τὸν νομικὸν κύκλον ἢ ἐλανθάσθη; ἠρώτησε πάλιν ὁ Φλάμουελ.

(1) Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν ἔθος αἱ κυραὶ ἀποσύρονται μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος, καὶ ἀφίνοσι τοὺς ἄνδρας μόνους εἰς τὴν τράπεζαν, ὅτε οὗτοι πίνουσιν οἶνον καὶ καπνίζουσιν.

— Σχεδὸν δι' ὅλης μου τῆς ζωῆς, ἀπάντησεν ὁ Σπάρκην.

Μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ὁ Φλάμουελ ἐθεώρησεν ὅτι ἐντελῶς ἐφωτίσθη περὶ τοῦ ξένου.

— Δὲν ἤθελε μὲ ἀρέσει νὰ εἶμαι νομικὸς, εἶπεν ὁ Θωμᾶς κατὰ τὴν πρώτην τότε φορὰν λαλήσας. Καὶ ἔστρεψε τὸ βλέμμα περίξ τῆς τραπέζης ἵνα ἴδῃ ἂν τις ἤκουε τὴν παρατήρησίν του, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπήντησε.

— Δὲν ἤθελε μὲ ἀρέσει νὰ φέρω περοῦκαν, ἐτόλμησε πάλιν νὰ εἶπῃ ἐκ δευτέρου.

— Θωμᾶ, σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ λέγῃς ἀνοησίας, τῷ εἶπεν ὁ πατήρ του ἄκουε καὶ προσπάθει νὰ ὠφελῆσαι ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν καὶ νὰ μὴ κάμνης αὐτὰς τὰς ἀνοήτους παρατηρήσεις σου.

— Πολὺ καλά, ἀπάντησεν ὁ Θωμᾶς, ὅστις δὲν εἶχεν ἐκφέρει λέξιν ἀφ' οὗτοῦ ἐζήτησε τεμάχιον κρέατος περὶ ὥραν πέμπτην καὶ τέταρτον μ. μ. καὶ τότε δὲ ἦτο ὀγδόη.

— Μὴ σὲ μέλει, Θωμᾶ, καὶ ἐγὼ εἶμαι μὲ τὴν γνώμην σου. Δὲν θὰ μὲ ἤρξε νὰ φορέσω περοῦκαν, προτιμῶ τὴν προσθέλλαν μου, εἶπεν ὁ καλοκάγαθος θεῖος πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του Θωμᾶν.

Ὁ Κ. Μάλδερτον ἐβόηξε δυνατὰ ὁ δὲ Βάρτων ἐξηκολούθησε.

— Διότι ἂν ἓνας ἄνθρωπος κάμνη καλαῖς δουλειαῖς...

Ὁ βῆξ ἐπανελήφθη μετὰ πλειοτέρως σφοδρότητος καὶ δὲν ἔπαυσε μέχρις οὗτοῦ ὁ δυστυχὴς Βάρτων, φοβηθεὶς διὰ τὸ συμβᾶν ἐλησημόνησεν ἐντελῶς τί ἤθελε νὰ εἶπῃ.

— Κ. Σπάρκην, εἶπεν ὁ Φλάμουελ, ἔτυχε νὰ γνωρίσετε τὸν Κ. Δελαφονταῖν ὅστις κατοικεῖ εἰς τὸ Βέδφορντ-Σκουέρ;

— Ἀντήλλαξα ἐπισκεπτήρια μετ' αὐτοῦ, ἔκτοτε ἔλαβον τῶντι καὶ ἀφορμὴν νὰ τῷ κάμω ἐκδούλευσιν τινὰ, ἀπάντησεν ὁ ὀρακτίος ἐρυθρίασας ὀλίγον.

— Εἴσθε πολὺ εὐτυχῆς, λαβὼν αἰτίαν νὰ ὑποχρεώσετε τοιοῦτον ἐπίσημον ἄνδρα, εἶπεν ὁ Φλάμουελ μὲ ὕφος μεγίστου σεβασμοῦ.

Ἐγερθέντων ὅλων ἐκ τῆς τραπέζης καὶ πορευομένων εἰς τὴν ἄνω αἴθουσαν, τοῦ ὀρακτίου προηγούμενου, ἐψιθύρισεν ὁ Φλάμουελ εἰς τὸ οὖς τοῦ Κ. Μάλδερτον ἐμπιστευτικῶς.

— Δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἐννοήσω ποῖος εἶναι. Εἶναι ὅμως φανερόν ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν νομικὴν τάξιν καὶ ὅτι εἶναι κάποιος μεγάλης ἐπιστημότητος καὶ μὲ ἐκτεταμέναις σχέσεις.

— Ἄνευ ἀμφιβολίας, ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀπάντησεν ὁ οἰκοδεσπότης.

Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἐσπέρας διήλθον λαμπρὰ. Ὁ Μάλδερτον καθησυχάσας ὡς πρὸς τὸν γυναικάδελφόν του

Βάρτωνα, εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως ῥιφθέντα, ἦτο ὅσον ἐνεστί περιποιητικὸς καὶ χαρίεις. Ἡ δεσποσύνη Τερέζα ἐπαίξεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκουμβάλου μουσικὸν τεμάχιον καὶ κατὰ τὸν Κ. Σπάρκην, πώποτε οὐδεὶς ἄλλος τὸ ἐπαίξεν καλῆτερα, ἀμφοτέρω δὲ βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ Φρεδερίκου ἐξετέλεσαν διφωφίας καὶ τριφωφίας ἀναριθμήτους μετὰ τὴν θελητικὴν ἀνακάλυψιν ὅτι αἱ φωναὶ αὐτῶν ἐξαισιῶς ἐσυμφώνουν. Ὅλοι ἀνελάμβανον τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἀοιδοῦ, ὁ δὲ Ὠράτιος, ἐκτός ἐτι ἐστερεῖτο ὀλίγον μουσικοῦ ὠτός, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συκοφαντηθῆ ὅτι ἐγίνωσκεν οὔτε ἐν κἄν τῆς μουσικῆς σημείον. Ἐν τούτοις διῆλθον τὸν καιρὸν τῶν ὠραιότατα, καὶ εἶχε παρῆλθαι τὸ μεσονύκτιον ὅτε ὁ Σπάρκηνς ἠτοιμάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ, διατάξας νὰ τῷ φέρῃσι τὸν ἵππον του, τὸ ὅποιον δὲν ἐπέτρεψαν εἰμὴ ἀφοῦ μόνον ἔδοσε τὴν ὑπόσχεσίν του ὅτι θέλει ἐπαναλάβει τὴν ἐπίσκεψίν του τὴν ἐπομένῃ Κυριακῇ.

— Ἀλλὰ ἴσως ὁ Κ. Σπάρκηνς λάθει τὴν καλοσύνην νὰ ἀποτελέσῃ μέρος τῆς ἐκστρατείας μας αὐριον τὸ ἐσπέρας. Ὁ Κ. Μάλδερτον ὑπεσχέθη εἰς τὰ κοράσια νὰ τὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ θέατρον, εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα. — Ὁ Κ. Σπάρκηνς ἔκαμιν ὑπόκλισιν καὶ ὑπεσχέθη νὰ τοὺς ἐπισκερθῆ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐσπέρας ἐν τῷ θεωρείῳ.

— Δὲν σὰς λέγομεν διὰ τὴν πρωίαν, διότι ἡ μαμμὰ σκοπεύει νὰ μᾶς ὑπάγῃ εἰς διάφορα μέρη δι' ἀγοράς, καὶ γνωρίζω ὅτι εἰς τοὺς κυρίους τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι διόλου εὐάρεστον, εἶπεν ἡ Τερέζα μετὰ τὸν ὅσον ἠδυνήθη μαγευτικώτερον. Ὁ Κ. Σπάρκηνς ἐποίησεν ἐκ νέου ὑπόκλισιν καὶ ἐξέφρασεν ὅτι εὐχάριστος ἦθελε τὰς συνοδούσας ἂν δὲν εἶχε σπουδαίας ἀσχολίας καθ' ὅλην τὴν πρωίαν.

Ὁ Φλάμουελ ἔρριψε βλέμμα ἐμφαντικὸν ἐπὶ τοῦ Μάλδερτον.

Τὴν ἐπιούσαν περὶ μεσημβρίαν ἡ ἄμαξα ἵστατο πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας Μάλδερτον, ἔτοιμος νὰ παραλάβῃ τὴν κυρίαν καὶ τὰς δεσποσύνας διὰ τὰς πρωϊνὰς ἀγοράς.

Διάφορα ἐκ τῶν μεγάλων ἐργαστηρίων τῆς Τότναμ-Κῶρτ-Ῥῶδ καὶ Βῆνδ-Στρεϊτ ἐπισκέφθησαν ἀκαλοῦτως δὲ διευθύνθησαν εἰς ἀναριθμητὰ ἄλλα μέρη μικροτέρας ἐπιστημότητος· καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα αἱ νέαι διεσκέδαζον τὴν μονοτονίαν τῆς δι' ἀμάξης μεταφορᾶς τῶν ἀπὸ ἐργαστηρίων εἰς ἐργαστήριον ἀναμασσῶσαι τὰ τοῦ Σπάρκηνς τῆς παρελθούσης ἐσπέρας, καὶ παρακονοῦμαι πρὸς τὴν μητέρα αὐτῶν, ἧτις τὰς ἔφερον εἰς τόσον μακρυνά, μεμονωμένα καὶ ταπεινά μέρη διὰ νὰ οἰκονομήσωσιν ἐν σελίνιον.

Ἐπὶ τέλους ἡ ἄμαξα ἐστάθη ἐμπροσθεν μικροῦ καὶ ἀσημάντου μεμονωμένου ἐργαστηρίου πανικῶν.

— Ὡ! μαμμὰ! εἰς τί ἐργαστήριον μᾶς ἔφερες! τί ἤθελεν εἰπεῖ ὁ Κ. Σπάρκηνς ἂν μᾶς ἔβλεπεν ἐνταῦθα! εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ.

— Ἄ! τί ἐργαστήριον! ἀνεφώνησε καὶ ἡ Μαριάννα μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς.

— Ὅριστε, Κυρίαι, περάσατε μέσα, τί ἀγαπᾶτε; εἶπεν ὁ περιποιητικὸς τοῦ καταστήματος κύριος.

— Θέλομεν νὰ μᾶς δείξετε μερικὰ μεταξωτὰ, ἂν ἔχετε, ἀπήνησεν ἡ Κ. Μάλδερτον.

— Εὐθὺς, Κυρία, ὄριστε! Ἐ! Σμιθ! ποῦ εἶναι! πάλιν αὐτὸς ὁ Σμιθ; ἠκούσθη λέγων ὠργισμένος ὁ κύριος τοῦ ταπεινοῦ ἐργαστηρίου.

— Εὐθὺς, εὐθὺς ἔρχομαι! εἶπε φωνῆ τις ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου τοῦ σκοτεινοῦ ἐργαστηρίου.

— Ἐλα, κάμε γρήγορα! ποτὲ δὲν εἶσαι ἐδῶ ὅταν σὲ θέλουν.

Ὁ Σμιθ ἐφάνη τρέχων ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου, καὶ ἐστάθη ἐμπροσθεν τῶν κυριῶν.

Πάραυτα ἡ Κ. Μάλδερτον ἀφῆκε κραυγὴν. Ἡ δεσποσύνη Τερέζα, ἧτις ὠμίλει κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς, ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ τί εἶδε; τὸν Ὠράτιον Σπάρκηνς!

Ἐνταῦθα, ἵνα καὶ ἡμεῖς μεταχειρισθῶμεν τὴν ὑπὸ τῶν μυθιστοριογράφων ἐν χρήσει φράσιν, σύρομεν τὸν πέπλον ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης.

Ὁ μυστηριώδης ἐκεῖνος, καὶ φιλόσοφος, καὶ ῥομαντικὸς, καὶ μεταφυσικὸς Σπάρκηνς, ἐκεῖνος ὅστις εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Τερέζας ἐφαίνετο ἡ προσωποποιήσις δουκὸς καὶ ἡ ποιητικὴ τελειότης, ἐκεῖνος ὃν τινὰ ἐφαντάσθη καὶ ὠνειρεύθη, μετεβλήθη αἰφνης εἰς Σαμουήλ Σμιθ, ὑπάλληλον μικροῦ καὶ ταπεινοῦ ἐργαστηρίου, μόλις πρὸ τριῶν ἐβδομάδων ἀνοίξαντος. Ἄπασαι αἱ τῶν Μάλδερτον ἐλπίδες ἦτο φαίνεται πεπωμένον νὰ μεταβληθῶσιν ἐν μιᾷ στιγμῇ εἰς καπνὸν, ἢ εἰς πάγου τεμάχιον πρὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου ἀναλυόμενον. Τύχη σκληρὰ καὶ ἀπρόοπτος!

Ἐτη παρήλθον μετὰ τὸ συμβᾶν τῆς ἀπαισίας ταύτης πρωίας. Τρεῖς ἀνεβλάστησαν τὰ λευκάνθια, ἀλλ' αἱ δεσποσύνας Μάλδερτον δὲν εἶχον νυμφευθῆ. Ἡ τύχη τῆς Τερέζας ἤρχιζε πλέον νὰ χάνῃ πᾶσαν ἐλπίδα, ἀλλ' ὁ Φλάμουελ μένει πάντοτε εἰς τὸ ζηνῆ τῆς δόξης αὐτοῦ· ἄπασα ἡ οἰκογένεια διατηρεῖ τὰς αὐτὰς ἀριστοκρατικὰς ιδέας, ἐνῶ ἡ πρὸς πᾶν μικρὸν καὶ ταπεινὸν ἀπέχθεια τῶν Μάλδερτον ἠϋζήσεν εἶπερ ποτέ.

Φ. Α. Μ.

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙ

ΒΛΑΧΩΝ Η ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλᾶδ. 435.)

16. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ ἐν Ἑλλάδι Βλάχοι ὡς ἐκ τῆς φυλετικῆς καταγωγῆς τῶν ἐκαλοῦντο Ρουμουνοί, οἱ δὲ συζῶντες αὐτόχθονες Ἕλληνες ἐτροποποίησαν μετὰ καιρὸν τὴν λέξιν « Βλάχοι » εἰς τὴν κλησιν « Κουτσόβλαχοι, » οἵονοι Δακορουμουνοί νενοθευμένοι τῇ γλώσσῃ καὶ τοῖς ἤθεσι, καὶ περιφρονητικῶς πως προσεπεδόθη μετὰ ταῦτα ἕνεκα τῆς διαίτης αὐτῶν ἢ κλησιν Πριτσόβλαχοι (1), ἢ παρὰ τοῖς τότε ἠπειρώταις ἐθιζομένη καὶ τανῦν ὠρισμένη εἰς τοὺς ποιμενοβίους Κουτσόβλαχους (2).

17. Τῶν ἀναγραφέντων Βλάχων ἐποικίων διάφοροι εἰσὶν οἱ λεγόμενοι Ἀρβανιτόβλαχοι (Καραγκούνιδες.) Οὗτοι ἐκ τῶν περὶ τὴν Στενίμαχον, πόλιν τῆς Φιλιππουπόλεως, Δακορουμουνοῦν ἀποσπασθέντες μετὰ τῶν ποιμνίων τῶν περὶ τὴν Πινδιαν σειρᾶν, καὶ ἐξελέξαντο πρὸς θερινὴν βοσκὴν τῶν ποιμνίων τῶν τὰ ὄρη τῆς Πρεμετῆς, σύμπλεγμα τῆς Πίνδου ὄντα, ἐνθα κεῖται τὸ Κοστρέτσι καὶ ἡ Φράσαρη, κῶμαι τῆς ἠπειρωτικῆς ταύτης Ἐπαρχίας, ὡς δ' ἐκ τῆς ἐπιμιξίας τῶν μετ' Ἀλβανῶν τοῦ τμήματος τῆς Αὐλώνας καὶ τοῦ Μπερατίου, τῆς τε πελατείας ἦν ἀκολούθως προσήνεγκον ἔχοντες ἄκοντες πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Πρεμετῆς ἰσχύοντες Τουρκαλβανούς, ὁμιλοῦσιν ἅπαντες καὶ τὴν ἀλβανικὴν, τηρήσαντες ἀνόθευτον τὴν Δακορουμουνικὴν μεταξὺ τῶν, καὶ τὰ ἔθνη καὶ τὸ ἦθος τῶν ποιμενοβίων προγόνων τῶν, ὥστε ἐκ τῆς συμβιώσεως αὐτῶν μετὰ τῶν ἐγγυριῶν Ἀλβανῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, μεθ' ὧν συν-

(1) Εἰσὶ τινες τῆς προεκτεθειμένης ἀθεοῦμου γνώμης ὀπαδοί, πιστεύοντες ὅτι ἡ λέξις « Πριτσόβλαχοι » ἐμπεριέχει τὴν ἐθνικὴν καταγωγὴν, ἐτυμολογοῦντες αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Ἀμπερούσιον πόλιν τῆς Ἰταλίας, ἐξ ἧς διατείνονται ὅτι ἀπέκησαν εἰς ἠπειρον, ὅτε αὐτὴ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κατακτῆθη· πράγματι ὅμως τὸ ἐπωνύμιον ἐκεῖνο ἐγενήθη ἐκ τῆς κοινῆς λέξεως « Πριτζία » (πριτίν), σηματοδοτῆς τὴν συνήθειαν ἐκ τῶν φορεμάτων αὐτῶν ἐκπεπομένην ἀποφορᾶν, ἐνεκεν τῆς νυχθημέρου συνδιατήσεως μετὰ τῶν προβάτων· καὶ τῆς ἀμίξεως τοῦ γάλακτος καὶ κατασκευῆς τοῦ τυροῦ καὶ τοῦ βουτύρου, ἅτινα ὡς κύριον ἔργον διαχειρίζονται καὶ πωλοῦσιν.

(2) Ἡ λέξις « Βλάχος » ἔσχεν εἰς τὸ μεταξὺ αὐτὸ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως « βοσκὸς, » καὶ ὑπὸ τὴν σημασίαν ταύτην διεπλάθησαν καὶ ἀνάγονται αἱ κοιναὶ παροιμίαι « Βλάχος γεννιέται, τσομάκι (ποιμενικὴ βέβδος) πελεκεῖται » — « ἤφερ' ὁ Βλάχος τὸ τυρὶ » — « Ἐμεῖς οἱ Βλάχοι, ὅπως νὰ λάχῃ » — « Βλάχος 'ς τὸ βουνὸν, ἡμερ' ἢ θάλασσα » — « Ἐσκοτώσαν' ἕναν Βλάχον, μὲς τὸν... μὲς τὸ γράφω » — καὶ ἕτεραι τινες κατακεχωρησμέναι ἐν τῷ Παροιμιαστηρίῳ Π. Ἀρβαντινοῦ.

λάττονται καὶ συνεντυγχάνουσι, κατ' οὐδὲν ἐπολιτίσθησαν μέχρι τοῦδε· τὸν χριστιανισμὸν δὲ προσθεύοντες, τὸ ὄνομα καὶ τὸν τύπον τοῦ προγονικοῦ θρησκευματος ξηρῶς διατηροῦσι, διότι μεταξὺ αὐτῶν σπανιώτατα εὐρέθη τις μαθὼν μετρίως τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, μόλις δὲ ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους· ὀλίγοι αὐτῶν ἐκκλησιάζονται. Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι καὶ τοι τοιοῦτοι τυγχάνοντες ἐπιδιώκουσι τὴν σεμνοβιότητα, καὶ μετ' οὐδενὸς ὁμοδόξου Ἀλβανοῦ, Βλάχου ἢ Ἑλληνοῦ συννεοῦσι τὰ τέκνα αὐτῶν, θεωροῦντες αὐτὸ ἀνοσιούργημα (1). Οὗτοι λοιπὸν Δακορουμουνοί, διὰ τῆς ἀπολιτεύτου ζωῆς τῶν ἐκπροσωποῦσι τὸν ἐθνικὸν χαρακτήρα καὶ τὰς ἀρχαίας ἐξέεις τῶν ἐκ τῆς Κάτω Μυσίας προελθόντων καὶ ἐμφωλευσάντων εἰς Θράκην καὶ ἀλλαχόσε, ὡς ἐρρέθη (2).

18. Τὰ περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ ἐμφωλεύσεως τῶν ἡμετέρων Βλάχων ἀναγράφαντες, καὶ μεταβαίνοντες εἰς τὸ εἶδος, δι' οὗ κοινωνικῶς διακρίνονται, διαιροῦμεν αὐτοὺς α— εἰς μεταβατικούς καὶ φερεοικούς ποιμενοβίους, β— εἰς μεταβατικούς μὲν ἐπίσης, ἀλλὰ καὶ κοινότητα σχηματίζοντας περιοδικῶς ἐγκαταλειπομένην καὶ γ— εἰς σταθεροὺς κατοίκους πόλεων, κωμῶν, χωριῶν ἢ ἐπαύλεων. Τοῦ πρώτου εἴδους εἰσὶν οἱ προεκτιθέμενοι Ἀλβανιτόβλαχοι, οἵτινες καθ' ὁμάδας ἐκ τεσσαράκοντα ἢ πλείονων οἰκογενειῶν συγκειμέναι, καὶ ὑπὸ τὴν φροντίδα καὶ διεύθυνσιν ἐνὸς τῶν ἐμπειροτέρων καὶ εὐπορωτέρων μελῶν ἐκάστης, φέροντος τίτλον Σκουτέρη (διευθυντοῦ), συννεοῦνται μετὰ τῶν ἰδιαιτέρων προβάτων, καὶ κατὰ μὲν τὸ θέρος μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς συνδιατινῶνται ἐν ὑπαίθρῳ, ἐκμισθύνοντες τμήμα νομῆς θερινῆς, ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Πινδίας σειρᾶς καὶ τοῖς συμπλέγμασι καὶ προσβολαῖς αὐτῆς, κατὰ δὲ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἔτους συλλήθην κατασκηνοῦντες εἰς τὰς βοσκίμους πεδιάδας τῆς Αὐλωνίτιδος, τῆς Μολοσσίας, τῆς Χαονίας,

(1) Περιεργίας χάριν ἐρευνήσαντες γέροντά τινα Σκουτέρην περὶ τῆς αἰτίας δι' ἣν τὸ τοιοῦτον συνοικεῖσιον θεωρεῖται παρ' αὐτῶν ἀπαίσιον, ἠκούσαμεν, ὅτι ἐκπηγάει καὶ ὑπαγορεύεται ἐκ τῆς φιλοστοργίας τῶν, διότι θεωροῦσι βραχυβίον ἐσομένην πᾶσαν κόρην, ἧτις ἀνατραφεῖσα ἐν ὑπαίθρῳ, μεταβάλλει σύστημα διαίτης, καὶ κατοικίας μονίμως ἐν οἰκίᾳ, ἐν ἣ ἡ καθαριότης τοῦ ἀέρος διαφθείρεται. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι ἐκ τοῦ εἴδους τῶν ποιμενοβίων τούτων κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐξῆλθον ληστρικαὶ συμμορίαί, καὶ σονενοήσεις πολλῶν σκουτερίδων μετὰ διαφόρων λησταρχῶν ἀπεκαλύφθησαν.

(2) Ἡ περὶ Γκαρκακούνων σύντομος διατριβὴ τοῦ Κυρ. Γ. Μ. (Πανδ. τόμ. III. Τεύχ. 415) οὐκ ἐρείδεται εἰς ἀκριβῆς τι περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ ἐμφωλεύσεως αὐτῶν· τὰ δὲ περὶ τοῦ χαρακτῆρος, καὶ τοῦ κοινωνικοῦ αὐτῶν συστήματος συγγείει πρὸς τὰ τῶν Σαρακατσάνων, δι' ὅ καὶ ἀμφιβάλλομεν καὶ περὶ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἀποδίδωσιν εἰς τοὺς ὡς εἴρηται φερεοικούς, τοὺς ἐν τῇ Δακωνίᾳ διαβιούντας, διότι ὀλίγοι τῆς τοιαύτης φυλῆς ποιμενοβίοι μετὰ τὴν ἐξέγνωσιν τοῦ Ἀλτ. Πασᾶ ἔμειναν αὐτῶσε βιωδύτες.

Θεσπρωτίας και Ἀμβρακίας, ἐν αἷς αἱ χειμεριναὶ νομαὶ εἰσὶν ἄφθονοι, ἀλλὰ καὶ προθύμως προσφέρονται αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ τῶν ἰδιοκτητῶν. Ἀφοῦ δὲ ἀφαιρηθῶσι τὸ ἐκμίσθωμα καὶ τὰ πρὸς διατροφήν καὶ φόρον τῶν προβάτων ἀναλισκόμενα, διανέμεται τὸ περίσσευμα τοῦ ὀλιγοῦ ἐτησίου προϊόντος τῆς ποιμνῆς μεταξὺ τῶν συμμετόχων μελῶν τῆς ὁμάδος, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν προβάτων, ἅτινα ἕκαστος κατὰ τὴν ἐναρξίν τῆς σχηματισθείσης μετοχικῆς ὁμάδος προσήγαγε. Τοιούτους φερείοιους ποιμένας ὀλιγίστους ἔχει ἡ Θεσσαλία καὶ ἡ Μακεδονία, Σαρακκατσάνους καλουμένους καταχρηστικῶς, διότι οἱ Σαρακκατσάνοι ὀνομαζοῦνται ἐξ Ἑλλήνων καὶ Ἡπειρωτῶν καὶ αὐτόχρημα Ἕλληνας εἶσι (1). Ἀπόσπασμα τῶν Ἀλβανιτοβλάχων τούτων ἔμεινεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ ἐνδιαιωμένον κατὰ τὰς ὀρεινὰς νομάς τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Εὐρυτανίας, φυλάττον ἀπαρεγκλίτως τὸ παπῶδον ἦθος καὶ ἔθος, διακρινόμενοι τῶν αὐτῶς ὁμοδιαιτῶν Σαρακκατσάνων.

Β'. Τοῦ δευτέρου τῶν ποιμενοβίων εἴδους εἰσὶ πάντες οἱ ἐνοικοῦντες τὰς Ἡπειρωτικὰς κόμας Σαρμαρίων, Περιβόλι καὶ Βδέλλαν, καὶ τὸ Δέντικον

(1) Οἱ φερείοι οὗτοι ποιμένες, ὡς οἱ Ἀλβανιτοβλάχοι διαδιδόντες, λείψανά εἰσι τῶν ἀρχαίων ποιμενοβίων Ἀκαρνανῶν καὶ Ἡπειρωτῶν, ὅπερ καταδεικνύεται ἐκ τῶν ἐθνικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν, τῆς γλώσσης δηλ. τῶν ἠθῶν καὶ τῆς φυσιογνωμίας. Τοιούτους δὲ ὄντας καὶ φαινομένους ὑπῆρξαν τινες, ἐν αἷς καὶ ὁ ἀξιότιμος Βουκεβίλ, ταυτίζοντας αὐτοὺς μετὰ τῶν Ἑλληνοβλάχων ποιμενοβίων, ἐνῶ οὗτε γὰρ τῆς Κουτσοβλαχικῆς γλώσσης γινώσκουσι. Περὶ τοῦ ῥηθέντος Γάλλου περιηγητοῦ οὐδὲν παράδοξον, διότι περὶ Ἀλβανῶν τῆς Παλαιᾶς Ἡπέρου γράφων ἀνενοδοιάτως κατατάττει ὡς αὐτόχρημα Ἀλβανούς καὶ τοὺς ἐνοίκους τῆς περιοχῆς τῶν Κουρέντων καὶ τοὺς ὁμίλους αὐτῶν ἐπαρχιώτας τῆς Παραμυθίας, καὶ τοὺς Παργίους αὐτοὺς, διότι καὶ ὁ ἀξιόλογος ἐκεῖνος Γαλάτης ἐνεπνέετο ἐκ τῶν πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν του προθέσεων ἐν πλείστασι τῶν ἀναγραφῶν του. Παράδοξός ἐστιν δὲ οἱ ῥηθέντες ποιμενοβιοὶ Ἕλληνες ἔσχον τὴν κλήσιν ταύτην ἐκ τῆς κόμης Σακαρέτιος τῆς ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Βάλτου, ἐξ ἧς οἱ προπάτορες αὐτῶν ἀποσπασθέντες ἐπεδόθησαν εἰς τὸν φερείοικον ποιμενικὸν βίον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ κλήσει ταύτῃ ὑφίσταται ἡ λέξις Κατσάνοι, ἴσως οἱ ἐν λόγῳ Σαρακκατσάνοι ὡς γενναίως τοῖς Κατσανοχωρίοις ἐκλήθησαν «Παρακατσάνοι» ἢ Ὀροκατσάνοι ἢ Καρακατσάνοι. Τῶν ποιμενοβίων τούτων ὁμάδες τινὰς ἀγοῦσι τὰ ποιμνία αὐτῶν εἰς τὰ ὄρη τοῦ Ζαγορίου καὶ τοῦ Μαλακασίου κατὰ τὸ θέρος, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα μεταβαίνουσιν εἰς Θεσπρωτίαν καὶ Ἀμφιλοχίαν. Τούτων δὲ συγγενεῖς καὶ σύμφιλοι εἰσὶν οἱ ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ φερείοι ποιμενοβιοὶ, καὶ ἐκ τῆς φυλετικῆς ταύτης ὁμάδος οὐκ ὀλίγοι ἠδραγάθησαν πρὸς τὴν ἐπαναστάσεως καὶ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἀγῶνι, ὡς κλέπτарχοι καὶ ὀπλαρχηγοί, ὅποιοι ὁ Κατσαντώνης, ὁ Τούγκας καὶ ἄλλοι. Ἡ πρὸς τοὺς ἀστούς καὶ χωρικοὺς τῆς Ἡπέρου συμπεριφορὰ αὐτῶν ὑπάρχει κοινωνικὴ καὶ εὐάρεστος, καὶ τὸ πρὸς τὰς θρησκευτικὰς διατυπώσεις καθῆκόντων ἀκούοντες ἀνεπίμεμπτον, διότι ὅπου ἐν ἐνδιαιωμένῳ ἐκκλησιάζονται εἰς τοὺς ναοὺς τοῦ πλησιεστέρου χωρίου δις καὶ τρίς τοῦ μηνός, καὶ ἰδίως αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ὁμάδας ἀπὸ πρωίας προσφοιτῶσιν εἰς τὸν ναόν, ὡς δορκάδες διανύουσαι διώρον καὶ τρίωρον ἀπόστημα, ἐν αἷς καὶ μητέρες νεογνῶν συμπαραμαρτοῦσι, φέρουσαι ἐπ' ὤμων τὴν αἰώραν ἐν τῇ τὸ τέκνον αὐτῶν ἐπαγαπόμεται.

τῆς Κονιτζῆς, οἵτινες συστηματικῶς καὶ ἐν ὀριμένην ἡμέρᾳ ἐγκαταλείποντες τὰ οἰκῆματά των ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἱερέων καὶ γερόντων, ἀπέρχονται πανοικί μετὰ τῶν προβάτων των κατὰ διαφόρους ὁμάδας εἰς τὰς βοσκησίμους πεδιάδας τῆς Θεσσαλίας, ὅπου διαμένουσιν ἐν σκηναῖς συνδιαιωμένοι ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι Μαΐου, ἔχοντες καὶ τὰ οἰκία φορτηγὰ κτήνη, δι' ὧν ἐκτελεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ κόμησις τῶν Θεσσαλικῶν προϊόντων εἰς διαφόρους διευθύνσεις. Παραπλήσιον σύστημα μεταβατικῆς σκηνώσεως ἀκολουθοῦσι καὶ τὸ ἡμισυ τῶν ἐνοίκων τοῦ Συρράκου καὶ τῶν Καλαβρυτῶν μεταβαίνοντες εἰς τὰς χειμερινὰς νομάς τῆς Ἀμφιλοχίας, συνήθως, πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ οἱ ῥηθέντες Σαρμαρινῶται· τὸ αὐτὸ δὲ σύστημα μετέρχονται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν τοῦ Ἀσπροποτάμου χωρίων, ὅσα κεῖνται εἰς τὰς ἐν Θεσσαλίᾳ κλιτύας τῆς Πίνδου (περὶ ὧν κατωτέρω) παραχειμάζοντες κατὰ τὴν Θεσσαλίαν (1)· εἰς τὴν αὐτὴν δὲ κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ οἱ ποιμενοβιοὶ Βλάχοι τῆς Μακεδονίας, μεταβαίνοντες μετὰ τῶν ποιμνίων των εἰς τὰς διαθεσίμους νομάς τῆς Βερροίας, Καστορίας, Μπιτωλίων, Κοριτσᾶς καὶ ἀλλαχόσε, ὅπου τὸ κλίμα ἐστὶν εὐκρατές, καὶ νομαὶ εὐχορτοὶ καὶ διαθέσιμοι ὑπάρχουσιν. Ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν τὰ ῥηθέντα πεδινὰ μέρη τῆς Μακεδονίας, πᾶσα ἡ Θεσσαλικὴ λεκάνη καὶ ἡ παραλία Ἡπέρος ἀπὸ Ἄρεως μέχρι τοῦ Λώου καὶ πέραν αὐτοῦ βροῦσι ποιμνίων ἀνηκόντων εἰς τοὺς ποιμενοβίους καὶ εἰς διαφόρους κοινότητας κειμένας εἰς θέσεις δυσκράτους καὶ χινοσκεπεῖς, αἵτινες ὑπὸ ποιμένας μισθίους καὶ οἰκείους μεταδιβάζουσι τὰ θρέμματα αὐτῶν εἰς εὐχερῆ παραχειμάσιν, ὅπερ τακτικῶς ἀκολουθοῦσι καὶ οἱ κτηνοτρόφοι κάτοικοι τῆς ὀρεινῆς Γκεγκαρίας, ἀποστέλλοντες εἰς Θεσσαλίαν μυριάδας βαθυμάλλων προβάτων. Ὡς δ' ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου ἰκανὴ πρόσδοδος κατ' ἔτος εἰσπράττεται καὶ συρρέει εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Κυβερνήσεως, λόγῳ νομαίων τελῶν καὶ προβατονομίου καὶ σημαντικῆς ἀναλώσεως τοῦ μονοπωλουμένου ἄλατος.

Γ'. Τὸ τρίτον εἶδος τῶν Ἑλληνοβλάχων συγκροτοῦσιν ὅσοι ὡς εἴρηται κατὰ καιρὸν ἐγκαταλείψαντες τὸ πατρῶον βιωτικὸν στάδιον ἐσημάτισαν κοινότητος διαφορῶς, καὶ διὰ τῆς γεωπονίας, τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπολιτίστησαν καὶ προήχθησαν. Τῶν κοινότητων δὲ τούτων στατιστικὴν περίληψιν εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης κατωτέρω.

19. Περὶ τῆς τῶν Ἑλληνοβλάχων τοῦ Β' καὶ Γ'

(1) Τὸ αὐτὸ μεταβατικὸν σύστημα ἀκολουθοῦσι τακτικῶς καὶ οἱ αὐτόχρημοι Ἡπειρωταὶ οἱ ἐνοικοῦντες εἰς τὰ Θεσσαλιανὰ, Μελλοσυρροῦς, Πράμαγα, καὶ Μεταγαγαθῶ, κόμας τῶν Τσομερκῶν.

εἴδους συνδιακίτησεως μετὰ τῶν αὐτοχθόνων, παρατηροῦμεν ὅτι ἐξαίρεσι περιστάσεων τινῶν, καθ' ἃς οἱ πρόγονοι αὐτῶν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ὑποκεντούμενοι προσνήχθησαν δυσμενῶς κατὰ τῆς βυζαντινῆς κυριαρχίας, καὶ βλάβην τινὰ ἐπήνεγκον πρὸς τοὺς αὐτόχρημοις περιοίκους, κατὰ τὸ θρησκευτικὸν ὅμως αἶσθημα διήγαγον πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν ἀπαρεγκλίτως ἀφωσιωμένοι, καὶ ἐσεμνύνοντο προσπελάζοντες εἰς τὸν Ἑλληνισμόν. Ἐπὶ δὲ τῆς Τουρκοκρατίας, καθ' ἣν καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Σλαῦοι καὶ Βλάχοι ἀνεξαιρέτως κατετυραννοῦντο καὶ ποικίλως κατεπιέζοντο, ἐκλειψάσης πάσης φυλετικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐριδος, τὰ ῥηθέντα ὁμοδοξὰ ἐθνικὰ ἀποσπάσματα, ἰδίως δὲ οἱ Ἑλληνοβλάχοι, ψυχῇ τε καὶ σώματι συναδελφώθησαν τοῖς Ἕλλησιν, ἐκ μόνης τῆς διαλέκτου διακρινόμενοι, ἰδιάζον δὲ θρησκευτικὸν φαινόμενον μετὰ τῶν Ἑλληνοβλάχων παρατηρεῖται, ὅτι οὐδεμία κοινότης βλαχικῆ, οὐδεμία σχεδὸν οἰκογένεια, ἀπέναντι τῶν παρελθουσῶν καταδυναστεύσεων, ἐνεστερνίσθη τὸν ἰσλαμισμόν, ἐνῶ ἐκ τῆς Ἀλβανικῆς φυλῆς ἑκατοντάδες κοινότητων, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας καὶ μετὰ ταῦτα ἠσπάσθησαν αὐτὸν περιοδικῶς, καὶ παρά τισιν Ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις εὐρέθησαν κοινότητες καὶ οἰκογένειαι προτιμήσασαι τοῦ Εὐαγγελίου τὸ Κοράνιον· καὶ τούτου φέρομεν δείγμα τοὺς νῦν Βαλχάδους, τοὺς εἰς τὰ περίξ τῶν Γρεβθενῶν καὶ Νικολίτσας οἰκοῦντας. Τῆς ἐξειδιασμένης δὲ πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν ἀφοσίωσεως τῶν Ἑλληνοβλάχων παρεπόμενον ὑπῆρξεν ἡ ἐπιζήτησις τῆς Ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως, καὶ ταύτης οὐσιώδης ἀποτέλεσμα ἢ πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν προσπέλασις αὐτῶν κατὰ τὰ ἦθη καὶ τὸ φρόνημα, δι' ὃ καὶ συμμετεῖχον καὶ συνειργάζοντο προθύμως εἰς πᾶσαν προσπάθειαν, ἀπόπειράν τε καὶ κίνημα κατὰ τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ τῆς ὁμοφροσύνης δὲ ταύτης κήματα ὑπῆρξαν οἱ ἐκ τῆς φυλῆς ταύτης περιοδικῶς ἀναδειχθέντες ἐφάμιλλοι τῶν Ἑλλήνων, ἄνδρες μαχημότητος, πολιτικῆς συνέσεως, λόγοι τε καὶ κοινοὶ εὐεργεταὶ καὶ κληροδοταὶ οὐκ ὀλίγοι ἐπὶ ἀγαθοεργίαις κοινῶς ἀνεφάνησαν (1).

20. Τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἡ ἐκμάθησις, ζωपुरοῦσα φυσικῶ τῷ λόγῳ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν, συνέτεινεν ἀρκούτως εἰς τὴν εὐδό-

(1) Τῆς πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν ἀφοσίωσεως τῶν ἀνωτέρων ὁμοθρήσκων καὶ ἀδελφῶν, δείγμα ἔκτακτον καὶ ζωρὸν φέρομεν τὴν πρόσφατον αὐτῶν συνεργασίαν ἀπέναντι τῶν συμπολιτῶν καὶ συναρχικῶν τῶν Βουλγάρων τῆς Μακεδονίας, παρ' οἷς εἰσδύσαν ἐσχάτως τὸ ἐκ τῶν ἐλῶν τῆς Ρώμης ἐξαγμισθὲν μόλυσμα προσέβαλε πλείστοις πολλὰ ἄλλα, τῆ συνασπίσει δὲ τῶν αὐτῶς Ἑλλήνων καὶ Δακῶν ἀπεσοβήθη τὸ τοιοῦτον μόλυσμα καὶ περιωρίσθη εἰς τὰς Βουλγαρικὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς τὴν Θράκην ἐν μέρει, πρὸς αἶσχος τῶν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης βεδοιουργούντων ἀνευθύντων καὶ ἀντιχριστιανικῶς.

κιμον αὐτὴν ἐπίδοσιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ κερδῶου ἔρμου, καὶ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης ζωρὸν δείγμα ἐστὶν, ἐπὶ ταῖς ἄλλαις ἐμπορικαῖς κοινότησιν, (οἷον τοῦ Μετσόβου, τῶν Καλαβρυτῶν, τοῦ Βλαχολεϊβάδου,) ἡ γιγαντιαία πρόδοσις καὶ εὐκλεία τῆς περιουσίας Μοσχολέως, διαφειλονικησάσης καὶ λαβούσης τὰ πρωτεῖα τῆς ἐμπορικῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, τῆς Τρίκκης, τῆς Λαρίσσης καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα ἤμαζον κατὰ τὸ ἐμπόριον. Παρατηρητέον προσέτι καὶ τὸ μεταξὺ τῆς φυλῆς ταύτης κατὰ τὸν πλεονέκτημα, τὴν λαοσωτήριον λέγομεν σύμπνοιαν τῶν κατὰ καιρὸν διεπόντων τὰ κοινὰ πράγματα καὶ τὴν αὐταπαρνήσιν ἐν πάσῃ περιστάσει, ὅτε ἀνώτεροι μικροφιλοτιμίας καὶ κενοδοξίας γενόμενοι συνειργάσθησαν εἰς ἀποσβῆσιν ἢ καὶ τὴν μετρίασιν τῶν δεινοπαθημάτων, ἅτινα κατὰ τὴν παρελθούσα πονηρὰν ἐποχὴν ἐπασχον συνεχῶς αἱ ἀδύνατοι χριστιανικαὶ κοινότητες, ἐνῶ παρὰ ταῖς Ἀλβανικαῖς καὶ ἄλλαις κοινότησιν ἡ φιλαυτία καὶ ἰδιοτέλεια, διηκούλουν καὶ ὑπεβοήθουν τοὺς φιλάρπαγας δυνάστας. Τῆς λαοσωτηρίου ἀρετῆς ταύτης γέννημα ὑπῆρξεν ἡ πρόνοια, ἣν ἐγκρίτως ἔσχον οἱ προσετηκότες τῶν Καλαβρυτῶν καὶ τοῦ Συρράκου, ἵνα καθυποβάλωσι τὰς κοινότητάς των εἰς τὴν σκέπην τῆς κατὰ καιρὸν Βασιλέως-Σουλτάνου (Σουλτανομήτορος), καρπούμενοι εἶδος ζωῆς ὅπως οὐκ ἀνεπηρέαστου καὶ ἀνεκτῆς, διὰ μικρᾶς τινοῦ ἐττοσίας πρυσφορᾶς, ὑπὸ τὴν σκέπην δὲ ταύτην ἐβίουν μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ Τεπελενιώτου. Εἰς τὴν σύμπνοιαν δὲ καὶ πρόνοιαν τῶν προισταμένων τῆς ὤφειλε κατὰ πολὺ μέρος τὴν ἀπρόσκοπτον προαγωγὴν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἢ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα εὐδαιμονοῦσα Μοσχόπολις, φρεῖσα καὶ προαχθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀκανθῶν καὶ τριβόλων τῆς Ἀλβανικῆς γῆς, ἐν ἐποχῇ ἀνομίας καὶ τρόμου.

21. Τὸ βιωτικὸν στάδιον τῶν ἡμιαγρίων προγόνων των ἀποπτύσαντες, ὡς εἴρηται, οἱ Ἑλληνοβλάχοι, καὶ τὰς ἐξείας καὶ τὰ ἔθιμα ἐκείνων ἀποδυσάμενοι καὶ ἐνστερνισθέντες τὰ τῶν Ἑλλήνων, διετήρησαν θρησκευτικῶς αὐτὰ καὶ τὰ διατηροῦσι κατὰ τὸν ἀρχαῖον τύπον ἐν ταῖς μνηστειαῖς, τοῖς γάμοις, ταῖς ἐστιάσεσι, τοῖς χοροῖς, τοῖς ἄσμασι, ταῖς πενήθιμοις τελεταῖς καὶ λπ., ὡς τε οὔτε ἐπὶ κεραίαν παρεξέκλιναν τῶν νενομισμένων· διετήρησαν δὲ πρὸς τὴν μητρικὴν διαλέκτῳ καὶ τὸ τῆς ἐνδυμασίας σύστημα, οἱ μὲν ποιμενοβιοὶ διὰ λευκῶν μαλλίνων ὑφασμάτων ἐπενδυόμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ διὰ μελανῶν, σχήματος διαφέροντος τοῦ ἐνδύματος τῶν περιουκούντων ἐντοπιῶν Ἡπειρωτῶν καὶ Θεσσαλῶν. Περιεργείας δὲ ἄξιον, ὅτι καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους τὰ αὐτὰ σχεδὸν ὑφάσματα φοροῦσι, τὰ φορέματα δὲ τῶν γυναικῶν, τῆς αὐτῆς ὕφης ὄντα, διαφέρουσι

τῶν σχήματι καὶ τῆν ποικιλίᾳ τῶν ἐν ταῖς ῥαφαῖς καὶ ταῖς ἀρχαῖς κεντημάτων καὶ ταινιῶν ἐρυθροῦ χρώματος· ἡ γυναικεῖα δὲ στολὴ τῶν Ἀλβανιτοβλάχων διαφέρει ἐπὶ τὸ ἀκομψότερον ἐπιζομένη παρὰ ταῖς γυναικί, καὶ ἐπὶ τὸ χονδροειδέστερον παρὰ τοῖς ἀνδράσι.

22. Τοιαύτης ποιότητος προσόντα ἐχούσης τῆς Ἑλληνοβλαχικῆς φυλῆς, τῆς τοσοῦτον προσπελασάσης εἰς τὸν Ἑλληνισμόν ἀυθορμήτως καὶ εἰς παντελῆ τεινούσης ἐξελλήνισιν, τὰ φαινόμενον τοῦτο οὐ διέφυγε τὸ βλοσυρὸν ὄμμα τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Διὸ καὶ ὁ Ἑλληνομάχος Φαλμεράγερ, ἀφοῦ ἐσκιαμάχησε ἢ ἀποδείξει τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν καταποθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σλαυισμού, ἐν τῷ κατὰ τὸ 1814 ἐκδοθέντι ἐθνολογικῷ αὐτοῦ συγγράμματι, ἐδημοσίευσεν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ σκέψεις τινὰς καὶ ἀδολεσχίας σαθράς, ἐπὶ τῷ ἐξουθενῆσαι ἐπὶ μᾶλλον τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον, λαβῶν ἀντικείμενον τὴν μεταξὺ αὐτοῦ ἀδελφικῶς συμβιοῦσαν καὶ συνθαπτομένην Βλαχικὴν φυλὴν. Τῆς τοιαύτης καταχρονίας πολιτικῆς πρόσκοπος καὶ τυφλὸν ὄργανον ὁ ἐν Μακεδονίᾳ ἀπὸ Βλάχων φυσικῶν καὶ ἀνατραφεὶς Μηχαήλ Γεωργίου Μπογιατσῆς, ἐν Βιέννῃ ἰδιωτικῶς διδάσκων τὸ 1813, ὑπὸ τὸ πρόσχημα θρησκευτικῆς ὠφελείας τῶν ἐν Ἑλλάδι ὁμοφύλων του, μετέφρασε καὶ ἐξέδωκε τὴν Νέαν Διαθήκην δακιστὶ καὶ κουτσοβλαχιστὶ· ἀλλ' ὁ ἀνθελληνικὸς αὐτοῦ σκοπὸς ἐναυάγησε προσκόψας εἰς τὸν ἀνεξάλειπτον Ἑλληνισμόν τῶν Ἑλληνοβλάχων, καὶ τὴν δευδέρκειαν τῶν ἐν Εὐρώπῃ διακροπόντων φιλοπατρίδων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

23. Συνεργεῖα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ῥαδιοουργίας, ἐκραγέντος ἐν Μολδοβλαχίᾳ τοῦ πολιτικοῦ κινήματος πρὸς συγχώνευσιν τῶν πρὸ τοσοῦτων αἰώνων διεσπῶτων δύο Ρουμουνικῶν ἐθνῶν, ἀνυψῶθη εἰς τὴν ἡγεμονικὴν περιωπὴν ὁ Ἰωάννης Κούζας, οὗ τινος ἢ πρὸς τὸν Ἰησοῦτισμὸν ὑποδούλωσις ἐγένετο τελευταῖον γνωστὴ τοῖς φιλορθοδόξοις τῶν Μολδοβλάχων, διὸ καὶ συνώμοσαν κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν πολιτικῶν ἀυλικῶν του, τῶν τυφλοῖς ὄμμασιν ἐργασθέντων πρὸς διάσπασιν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ ἔπεσαν εὐτυχῶς ἀναμιωτὶ ὁ νέος παραβάτης, ἀλλ' ἀφοῦ χεῖρα ληστρικὴν ἐπίβαλεν ἐπὶ τῆς παρουσίας τῶν ἱερῶν τῆς ὀρθοδοξίας καταγωγῶν, καὶ πανταχόθεν τῶν δύο ἡγεμονικῶν ἐξεδίωξε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν· οἱ ἀσεβεῖς ὅμως ὀπαδοὶ του οὐκ ἐξέλιπον. Ἐκ Δακῶν τοῦ τοιοῦτου φουράματος ἐσχηματίσθη ἐπὶ τοῦ Κούζα, ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῶν ἐν Δακίᾳ εἰσελασάντων Ἰησοῦτῶν, ἡ ἐν Βουκουρεστίῳ συγκροτηθεῖσα ἐπιτροπὴ, ἐπαγγελλομένη τὴν μετάδοσιν τοῦ φιλολογικοῦ φωτός τῆς κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν πανσόφου Ρουμουνίας, πρὸς τοὺς Ρουμούνους τοὺς

πρὸ 1200 ἐτῶν μακρὰν τοῦ Δουναβέως ἐγκαταστημένους, οὐχὶ πρὸς τὸ συσσωματώσαι αὐτοὺς ἐν τῇ πολιτικῇ ὑπάρξει καὶ τῷ προσδοκωμένῳ μεγαλείῳ τοῦ Ρουμουνικοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκαταλαβεῖν τοὺς ἐν λόγῳ ὑποδούλους Ἑλληνοβλάχους, ἵνα εὐχερῶς πῶς εἰσέλθωσιν εἰς τὰ Ποντιφικὰ δίκτυα, καθὰ καὶ καὶ οἱ ὑπόδουλοι Παπολάτραι Ἀλβάνοι, οἱ Μυριδίται, οἵτινες πρὸ ἐπτὰ περίπου αἰώνων ἀποσπασθέντες τῆς ὀρθοδοξίας διατελοῦσιν ὑπὸ τὸν ὀθωμανικὸν ζυγὸν καὶ οὐδὲν σχεδὸν τῶν ὁμοφύλων διαφέροντες, καὶ τοὶ ἀτρόμητοι μαχηταί. Δεύτερος τῆς ῥηθείσης προπαγάνδας σκοπὸς ἐστὶ τὸ ἐμπνεῦσαι καὶ ριζῶσαι εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλληνοβλάχων τὸ μῖσος καὶ τὴν δυσμένειαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, διότι ὡς κάρφος τῶν ὀμμάτων τῆς ἀπὸ τοῦ Η' αἰῶνος θεωροῦσα αὐτοὺς ἡ δολοπλόκος Ῥώμη, οὐδέποτε ἐπαύσατο πολεμῶς διακειμένη πρὸς αὐτοὺς, διὰ τῆς θρησκευτικῆς αὐτῶν συνειδήσεως.

24. Δι' ἐγκυκλίῶν πομπωδῶν ἀποταθεῖσα ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς πάσας τὰς ἐν Ἑλλάδι Ρουμουνικὰς κοινότητας, ὑποῦλως ἀνεμίμησεν αὐτοῖς τὴν φυλετικὴν καταγωγὴν των, καὶ παρενέειρυσεν τὴν ὁμοιότητα τῶν ἡθῶν, τὸ ὁμόρρυθμον τῆς γλώσσης καὶ τὸ φαντασιῶδες μέγα μέλλον τῆς Δακίας, διηρέθισεν αὐτοὺς κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνότητος, καὶ ὄργανον πρὸς τὸν δυσμενῆ αὐτὸν σκοπὸν μετεχειρίσθη Βδελιώτην τινὰ Ἀμβρόσιον ἀρχιμανδρίτην, τρὶς ἡδὴ ἐπὶ προσηλυτισμῷ ἐπισκεφθέντα τὰς ἀξιολόγους κοινότητας Σαμαρίναν, Περιβόλι καὶ Βδέλλαν, διότι ἀλλαγῶς οὐχ εὔρεν εἴσοδον. Ὁ ἀπατεὼν οὗτος, καὶ τοὶ προμεμηθευμένοι διὰ χρημάτων, οὐδὲν ἄλλο ἠδυνήθη κατορθῶσαι διὰ τῶν ῥαδιοουργιῶν καὶ τῶν παχυτάτων ὑποσχέσεών του, εἰμὴ τὴν ὑφαρπαγὴν δωδεκάδος παιδῶν ἀπόρων, σκοτίων τῶν πλείστων, ἐκ τοῦ Περιβολίου καὶ τῆς Βδέλλας ὀρωμένων, ἅτινα ἐν πομπῇ ὠδήγησεν εἰς Βουκουρεστίον, καὶ διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦτο οἱ πάτρονές του ἔθυσαν τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

25. Τῆς τοιαύτης Ἰησοῦτικῆς δολιότητος παρουσιάσθη σύγχρονον ὄργανον ὁ προειρημένος Ἰω. Κ. Μάζιμος, ὅστις διὰ δαπάνης τῆς ὡς εἴρηται ἐνεργούσης Δακικῆς Προπαγάνδας, καλυπτομένης ὑπὸ τὰ ἄσημα ὀνόματα Κ. Α. Τσόγκα καὶ Α. Κοσάκοβιτς, ἐξέδωκε τὸ 1862 Δακορουμουνικὴν Γραμματικὴν, δακιστὶ καὶ ἀπλοελληνιστὶ συντεταγμένην, ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι δωρεάν τοῖς τὰ δεξιὰ τοῦ Δουναβέως Ρουμούνοις· ἐν δὲ τῷ προοίμῳ συνέβραψε μεσαιωνικὰ τινα ἀπομνημονεύματα διαστρέψας τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὸ ὑποκεντῆσαι τὸν φυλετικὸν ἐγωῖσμὸν τῶν Ἑλληνοβλάχων κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνότητος· διὸ καὶ ἐν πάσῃ σελίδι ἐπιχειρεῖ καταφανῶς τὸ δηλητήριον τῶν ὑποβολῶν του. Τρί-

τος τῆς αὐτῆς ποιότητος ἀνὴρ ὁ Γεώργιος Χατζῆ Στεργίου, ἐκ Τυρνόβου, παρουσιάσθη ἰδρυτῆς φοιτητηρίου ἐν τῷ Μεγαρόβω, ἀλλ' ἠναγκάσθη ἀποχωρῆσαι, διότι οἱ Ἑλληνικώτατοι Μεγαροβίται καὶ Τερνοβίται εἰς αὐδένα τῶν νεανίων καὶ παιδῶν τῆς κοινότητος των ἐπέτρεψαν τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν. Τέταρτος τυχοδιώκτης ἀπεστάλη πρὸ ἐνός ἔτους Σπέρανός τις εἰς Βδέλλαν γεννηθεὶς, ἵνα δωρεάν διδάσκη τὴν Δακορουμουνικὴν εἰς μίαν τῶν προεκτεθεισῶν Βλαχικῶν κοινοτήτων. Ἀλλὰ μὴ εὐρὴν ἀποδοχὴν, ἠνέωξεν ἐν τῇ κομποπόλει τῶν Γρεβθενῶν ἀθλίον τι φοιτητήριον εἰς τὸ διδάσκειν τὰ Δακικὰ τοῖς προσερχομένοις παισὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην Ἑλληνοβλάχων. Τὸν καταχθόνιον δὲ σκοπὸν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ταύτης δωρεᾶς διὰ τῆς δευδερκειᾶς των κατιδόντες οἱ προϊστάμενοι τῶν πέριξ κοινοτήτων, ἀπέκτισαν τὴν ἐγκαίριον ἐπέμβασιν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις φρονίμως ποιούσα ἐκλείσει τὸ ῥηθὲν καταγῶγιον, πρὶν ἢ ὁ ἅγιος Γρεβθενῶν Κ. Γεννάδιος κατιδῆ τὸν εἰς τὴν λογικὴν του μάνδραν ὑπὸ δορὰν προβάτου παρεισδύσαντα λύκον.

26. Εἰς τὸ μεταξὺ αὐτῶν, ἐπίσημον διπλωματικὸν πρόσωπον περιηγήθη κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν τὰς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ νέῃ Ἠπείρῳ Βλαχικὰς κοινότητας μετὰ διερμηνευτικῆς συνοδείας, ἀγνοοῦμεν ὁποῖαν ἰδέαν συνέλαβε καὶ ὁποῖας πληροφορίας διετίθεσε τοῖς ἐντολεῦσι περὶ τῆς ποιότητος καὶ διαθέσεως τῶν Ἑλληνοβλάχων· ἐσμέν δὲ εἰς θέσιν διακηρύξαι καὶ διαβεβαιῶσαι τὴν ῥηθείσαν Προπαγάνδαν καὶ τοὺς ὑποβολεῖς αὐτῆς, ὅτι παρὰ τοῖς ἡμετέροις Βλάχοις πᾶσα μηχανορραφία καὶ ὑπενέργεια κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐσται ματαία, ἐβρίζωμένης οὖσης τῆς ἰδέας ἐν ταῖς διανοαῖς τῶν ὑγειῶς σκεπτομένων Ἑλληνοβλάχων (ὡς καὶ τῶν Ἀλβανῶν), ὅτι ἐὰν γέγραπται ἵνα ἡ προσφιλεστάτη πατρίς αὐτῶν ἐπιτεύξηται ταχέως ἢ βραδύτερον ἐλευθερίαν καὶ εὐημερίαν, τὸ τοιοῦτον εὐτύχημα προσδοκᾶσιν ἰδεῖν ἐξερχόμενον ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἐστίας καὶ τῆς δευδέρκειας καὶ λαοσωτηρίου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, γνωρίσαντες ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας, ὁποῖα εἰσι τὰ δῶρα καὶ ἡ φιλόστοργος διάθεσις τῆς Παπτικῆς πατρότητος.

27. Διελθόντες τὴν προμνησθεῖσαν Δακορουμουνικὴν Γραμματικὴν πληροφοροῦμεθα, ὅτι εἰς τὸ γράφειν αὐτὴν ἀπαιτοῦνται 29 στοιχεῖα, τὰ μὲν ἐξ φωνήεντα, τὰ δὲ λοιπὰ σύμφωνα, καὶ ἕκαστον τούτων παρακολουθοῦσι πλείστα φωνητικὰ μεταβολαὶ καὶ μεταμορφώσεις, πρὸς ἃς ἀπαιτοῦνται ὑπερπληθεῖς κανόνες ἀτάκτως κείμενοι εἰς 38 σελίδας καὶ στρεφόμενοι ἐν μέρει εἰς τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῆς προφορᾶς. Πρὸς δὲ τὴν τεχνολογίαν καὶ ἰδιοσυγκρασίαν τῆς τραχείας καὶ πολυσπόρου ταύτης

γλώσσης συμπρομαρτοῦσι τοσοῦτοι κανόνες ἀκανόνιστοι, καὶ παραλήψεις, καὶ ἀνωμαλίας καὶ ἐξαίρεσεις, ὥστε Ἀήλιος ἀπαιτεῖται κολυμβητῆς ἵνα διέλθῃ τὸν γραμματικὸν αὐτὸν ὠκεανὸν, ὑπόχρεως ὢν ἐντούτοις ἵνα ἱκανὰ ἔτι ἀναλώσῃ ὁ σπουδαστῆς Ρουμούνος πρὸς τὸ ἐκμαθεῖν οὐ μόνον τὴν λατινικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰταλικὴν καὶ ἰδιαίτερον τὴν γαλλικὴν, ἧς μυριάδες λέξεων ἐγένοντο περιουσία τῆς Δακορουμουνικῆς κατακτήσεως. Ἀπέναντι δὲ τοιαύτης χρονικῆς θυσίας καὶ τοσοῦτων ἀγώνων, ὀλίγιστοι τῶν Ἑλληνοβλάχων θεωρήσαν ἐπίζηλον τὴν προσενεχθεῖσαν αὐτοῖς γλωσσικὴν μεγαλοδωρίαν, γνωρίζοντες ἐκ πείρας τὴν λεκτικὴν καὶ συντακτικὴν αὐτῆς πτωχείαν καὶ τὸ ἄχαρι καὶ τραχὺ τῆς ἐκφράσεως, καὶ ἐκτιμῶντες διὰ πολλοὺς λόγους τὴν γλῶσσαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Χρυσοστόμων, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας τὰ πολύτιμα ἀποτελέσματα, καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἐστὶν φωτοπάροχον θεωροῦντες, ἀκολουθοῦσι μετὰ πεποιθήσεως ἀπειροῦντες τὴν ἀρωγὴν τῶν τέκνων των, καὶ τοιοῦτοι ἔσονται μέχρι τῆς ὀλοσχεροῦς ἐξελληνισέως των, ἀποστρεφόμενοι τοὺς κακοήθεις καὶ ἀπειροκάλους διώκτας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Π. Θ.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων, φράσεων καὶ παροιμιῶν

ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ.

(Τέλος. Ἰδε φυλ. 451.)

X.

Χαβρίζει (τρ. πρ.). Ὅστις ἴσταται κεχηνῶς καὶ δεικνύει τοὺς δδόντας, ἐξ οὗ καὶ *χάβρος*, παρ' ἄλλοις *φαγκρίζει*.

Χαιράμενος καὶ *χαιράμενη*! *Εὐχὴ* εἰς ἀνδρόγυνον.

Χαλαβαρδίω. Προξενῶ θόρυβον ἢ χαχλοῦν ἐπὶ ἀνθρώπων πολλῶν συνεργουμένων καὶ εὐθυμούντων κυρίως ἐν τῇ τραπέζῃ. «Κάθονται καὶ χαλαβαρδίζου.»

Χάλαβρα ἀντὶ χαλαρὰ ἢ χαλαρωμένα. «Ὅλα τοῦ σπιτιοῦ εἶναι *χάλαβρα*».

Χάλασμα. Τὸ ἐρείπιον ἢ κρήμισμα οἰκοδομῆς. § *Χάλασμα* τοῦ στομάχου (*dérangement*) κοινῶς *κακοστομαχία*. § *Χάλασμα* (*hrie*) καὶ *χαλασμέρος* ὁ πάσχω ἐντεροκοίτην.

Χαλάστρα, *brèche*. § *Χαλάστρα* καὶ *χαλάστραι* «Τοῦ ἔκαμε *χαλάστραι*,» ἐπὶ ῥαδιοουργιῶν γινόμε-

νων πρὸς χαλάρωσιν σχεδίου, ἢ διάλυσιν φιλικῆς ἢ συνοικισίου.

Χάλατσα. Ἡ γάλατσα τῶν ἀρχαίων νόσος, ἐξ ἧς σχηματίζονται θρόμβος ἐντὸς τοῦ κρέατος τινων ζώων καὶ ἰδίως τῶν χοίρων, ἐξ οὗ καὶ «χοῖρος χαλατζιάρης», ὁ πάσχω ἀπὸ χάλατσαν.

Χαλαυτής καὶ τρουλαυτής, ὁ χαλαρὰ καὶ ἐξέχοντα τὰ ὠτα ἔχων.

Χαλέπα, ἡ δύσβατος τοποθεσία. Μέρος δρεινὸν καὶ πετρώδες.

Χαλέσ. Ὁ ἀπόπατος.

Χαλικολόγημα, χαλικολόγημα. Τὸ χαλίκωμα τῶν ἀρχαίων. Τὸ ἐπισκευάζειν ἢ παρεμβάλλειν χαλίκια μεταξὺ τῶν λίθων τοίχου. Καὶ **χαλικολόγος** ἐργαλεῖον ἐν εἴδει ξυλίνης ἐσχάρας, δι' οὗ χωρίζονται οἱ χάλικες ἀπὸ τοῦ χώματος. Καὶ ῥῆμα **χαλικολογᾶ** ἐπὶ οἰκοδομῆς ἐτοιμοδρόπου.

Χάμαρη. «Χάμαρη νὰ τὸν πλάση!» ἢ ἔφαε τὴ χάμαρη. Εἶδος κατάρης.

Χαμὸς ἢ χαμώγιον.

Χαμπόλι (τὸ) ὁ ποιμενικὸς αὐλός. Τὸ σουραῦλι πρὸ ἄλλοις, ἢ φλογέρα.

Χαμομαῖς ἢ χαμάδες (ἐν Σάμῳ) καὶ χουρμάδες. Ἀλλοχθὸν λέγονται αἱ χαμάδες ἢ αἱ ἐκ τῆς γῆς συναζόμεναι ὄρμαι ἐλαταί, αἱ δρυπετεῖς τῶν ἀρχαίων.

Χάλος ἢ χαλί, ὁ κλάδος δένδρου, ἐξ οὗ καὶ δίχαλος καὶ διχάλι.

Χαμουριτό, τὸ πρὸ ἄλλοις χαμουριτό ἢ χαμούρισμα, καὶ ῥῆμα.

Χαμουριῶμαι, χασμαίνω ἢ χατμῶμαι

Χαντακῶνω ἀντὶ καταστρέφω. «Αὐτὸς ἔχαντακῶθη, ἢ εἶνε χαντακωμένος.»

Χαρακῶνω—ἐχαράκωσε. Λέγεται τὸ βυθίζομενον ἢ ἐμβαίνον εἰς χάραγμα (échouer) πλοῖον, ἢ ἄλλο τι μεταφορικῶς.

Χαραμπός. Ἡ στενὴ χαράδρα, τὸ ἐν μέσῳ βράχων βάραθρον. Ἐξοκύλλω ἐντὸς χαράδρας.

Χαρανὶ (τὸ) ἢ σαχάνι, εἶδος ἀγγείου ὀριχαλκίνου.

Χαράσσει (τρ. πρ.) «Ἀρχίζει νὰ χαρήσση,» τούτ. νὰ ἐξημερώνη. Καὶ τὰ χαράγματα ἢ γλυκοχαράγματα σημ. τὸ σέλας τῆς αὐγῆς. Σημ. καὶ τὸ χαράττω ὡς ἢ φρ. «Δὲν χαράσσει τὸ μαχαίρι,» τούτ. δὲν κόπτει ποσῶς.

Χασκᾶς. Καλάμιον μακρὸν, διχαλωτὸν πρὸς τὴν ἄκρην δι' οὗ καταβιάζουσι τὰ εἰς ὑψηλὸν μέρος κρεμάμενα.

Χασκάδες, αἱ ἰσχάδες τῶν ἀρχαίων. Καὶ **χάσκα** ἐκ τοῦ χάσκω (χαίνω), γάσκει (τρ. πρ.)

Χάσκαρα (τὰ). Οἱ καγγασμοί, καὶ ῥῆμα. **χασκαρίζω** (=καγγάζω). Καὶ **χασκαρολογῶ,** χασκαρολόγημα.

Χάστουκας καὶ χαστούκι. Τὸ βάπισμα, ὁ κολασισμὸς (ἴδε καὶ μπάτσος.)

Χαρά καὶ πλ. **χαραῖς.** Λέγεται ἡ τελετὴ τοῦ γάμου, ὡς ἢ φρ. «σταῖς χαραῖς σου!» ἀντὶ εἰς τοὺς γάμους σου. Καὶ ἢ φρ. «Μὲ ταῖς χαραῖς σου» = εὐχαρίστως, ἢ μετὰ χαρᾶς θὰ σὲ ἐκδουλεύσω.

Χασομάλως καὶ χασονούσης, ὁ ἀλλόνους.

Χασομέρι καὶ πλ. **χασομέρια,** τὸ ἀπασχολεῖν τινα τῆς ἐργασίας, καὶ ῥῆμα **χασομερῶ,** ἀργοπορῶ, χρονοτριβῶ.

Χασοφργαριά. Ἡ περίοδος τῆς ἐλαττώσεως τῆς σελήνης. Τὸ ἀντίθετον τοῦ ὀλόφργου, ἢ καλόφργου, ἢ πανσελήνου.

Χαστρακιάζω καὶ χάρτω, ἀντὶ κάπτω, καταβροχθίζω ἢ τρώγω τι φεγητὸν μετὰ λαίμαργίας. Καὶ **χαστῆ** ἢ **μιοκία,** «ἐχαστῆ» καὶ μτρ. «Τοῦ ἔχαστῆ ἕνα μπάτσο.» «Στέκει καὶ χάρτει μὴγίαις.» (φράσ.)

Χαλαχέα (ἡ), ἢ δρᾶξ τῆς δρακός, ἢ χερλιά. Λέγεται καὶ **φουκτέα** ἢ **φουκτα** καὶ **φουκτιὰ** παρ' ἄλλοις, ἐξ οὗ καὶ τὸ ῥῆμα **χαχαλλάζω,** πλάνω ἢ δράχνω δι' ἀπλωτῆς χειρός.

Χαλαττουρίζω ταυτόσημον τοῦ **χασκαρίζω** ἢ **καργάζω.** **Χαχλανίζω** παρ' ἄλλοις.

Χειμάδι (τὸ) ἐκ τοῦ ἀρχαίου χειμαδεῖον ἢ χειμάδιον. Τόπος ἀπανεμικὸς καὶ χαμηλὸς, ὅπου φέρονται τὰ ποίμνια διὰ νὰ ξεχειμάσουν.

Χέλεος. Ὁ στακτερός ἢ φαῖος. Ἐπὶ τινων πτηνῶν.

Χέρι-χέρι (ἐπίρ.) ἐργήγορα. Ὡς τὸ πρὸ ἄλλοις **μάνι-μάνι.**

Χερικὸ, «ἔχει καλὸ χερικὸ,» εἶνε καλότυχος, ὡς καὶ ποδαρικὸ «ἔχει καλὸ ποδαρικὸ,» καὶ ἢ φράσ. «ἔκαμε χερικὸ,» δηλαδὸ ἐπεχείρησέ τι. § Καὶ **χερικὸ** τὸ καλοχέρισμα ἢ φιλοδώρημα.

Χερικῶνω, ἀρπάζω διὰ τῶν χειρῶν.

Χερόβολο. Τὸ χειρόβολον. Δρέγμα, δεμάτιον, ἀμάλη, καὶ τὸ ῥῆμα **χεροβολλάζω** (gerber.)

Χερόχτερο ἢ **χειρόκτενον,** ἐργαλεῖον σιδηροῦν δι' οὗ κτενίζουσι τὸ χινάριον καὶ ῥῆμα **χεροχτερίζω.**

Χερομουρίδες ἀντὶ χειρομουρίδες. Εἶδος χόρτου βλασταρωτοῦ χρησίμου πρὸς μαγειρεύειν.

Χερομύλιζω, ἀλέθω τὸν χειρόμυλον ἢ τὴν χειρομύλην (meule à bras.)

Χεροπόδαρα (ἐπίρ.) «Τὸν ἔδσαν χεροπόδαρα» δηλ. χεῖρας καὶ πόδας. Καὶ ἐπὶ ἀρᾶς «νὰ πισοτῆς χειροπόδαρα!» νὰ μείνης παράλυτος.

Χιλιμιντρῶ. Τὸ παρ' ἄλλοις **χιλιμιντρῶ,** χρεμετίζω καὶ **χιλιμιντρίσμα** καὶ **χιλιμιντρίζω.**

Χιλλα-μύρια. Ἀπειρον πλήθος· **χιλλόχροτος** καὶ **μυρόχροτος** ὁ πολυετής ἢ πολυχρονεμένος καὶ **χιλλάζω,** φθάνω τὸν χιλιοστὸν ἀριθμὸν. Καὶ τὸ αἰνίγμα· «Χίλλοι μύριοι καλογέροι σένα ῥάσο τυλιγμένοι.» (Ῥόιδον.)

Χιλόπιτες. Εἶδος ζυμπρικοῦ ρουφήματος. «Ἐφαγε ζυνοχιλόπιτες» φρ. λεγομένη εἰς τὸν ἀποτυχόντα τοῦ συνοικισίου ἀντεραστῆν.

Χιμηρίδα, ἡ χιμαιρὶς τῶν ἀρχαίων, ἡ νέα γίδα, ἢ αἰξ καὶ χιμαιρα.

Χνάρι (τὸ) καὶ **ἀχνάρι** (ἰχνάριον, ἰχνος) τῶν ὑποδημάτων, πέλιμα (semelle.) Καὶ μέτρον ποδός, ἢ καὶ φορέματος· «Ἐνα χνάρι.» Καὶ τὰ ἰχνη τῶν ποδῶν.

Χνοτίλα (ἡ) καὶ **ἀπόχνοτος** καὶ **χνότο** (τὸ). Ἡ ἀπορρὰ τοῦ στόματος (alito) καὶ ῥῆμα **χνοτίζει** (τριτοπρ.) Λέγεται καὶ ἐπὶ κρεάτων· ἔχει ἀπορρᾶν.

Χνέο (τὸ), τὸ ἔδαφος τῆς γῆς. «Κοιμάται εἰς τὸ χνέο τῆς γῆς.» (gazon.)

Χνότο (τὸ), ἡ πνοὴ τοῦ στόματος. «ἔχει κακὸ χνότο.» «Δὲ μοῖσζουν τὰ χνότα τους» μετρ. τούτ. δὲν συμφωνοῦν. Καλόχνοτος καὶ κακόχνοτος.

Χόβολη (ἡ) φωγυλις, θερμοσποδιά. Ἡ ζεστὴ αἰθάλη ἢ ὑποθάλασσα σπινθήρας. Ἡ ὑπὸ τὴν στάκτην διατηρουμένη καρβουνία, λέγεται καὶ **χόγολη.**

Χοιρομούρης. Ὁ ἀναιδέστατος καὶ χοιρώδης ἄνθρωπος.

Χολοπίνω καὶ **χολοσκῶ.** Παροργίζομαι, θυμώνω, παραπικρῶμαι.

Χολῶ καὶ **χολιάζω** ἐκ τοῦ ἀρχαίου χολόομαι οὐμαι.—Κακλῶνω (Bouder.)

Χοράδι (ἐπίρ.) Τὸ κατάξηρον πρᾶγμα. «Εἶνε ξερὸ χονάδι.»

Χοντροκοπῶ καὶ **χοντροκοπιζῶ.** Ὀμιλῶ ἀποτόμως ἢ χοντρομιλῶ, ἐξυβρίζω. «Τὰ χοντροκόπησαν,» ἦλθαν στὰ χοντρά.

Χόντρος ἢ **κριθόχοντρος,** λέγεται τὸ χονδραλεσμένον κριθάριον διὰ μαγειρεύειν· εἶδος πλιγουρίου κριθίνου (gruau.)

Χουγιάζω τὸ παρ' ἄλλοις **χουχουλίζω,** θερμαίνω τι διὰ τῆς ἐκπνοῆς τοῦ στόματος, καὶ ἰδίως τὰς χεῖρας, ἐν καιρῷ ψύχους.

Χουμάς. Τὸ ὀρρώδες μέρος τοῦ γάλακτος. Τὸ τυρόγαλον ἢ τσίρος (ἴσως ἐκ τοῦ χυμός.)

Χοῦμελη (ἡ) εἶδος ποτοῦ (ὡς τὸ **Ἰθρόμελι**) ἢ μᾶλλον πικτοῦ ροφήματος.

Χουτῆρι (τὸ) παρ' ἄλλοις **νάξι,** ἰδιοτροπία, παραξενιά.

Χούρδον-μούρδον (ἐπίρ.) **ἀνάκατα** (ἴδε τὴν λέξιν) καὶ **ἀνακατέρα,** ἴσως ἐκ τοῦ **φύρδην-μύρδην.**

Χόχλακας (ὁ) ἀγρὸς λίαν χαλικώδης, ἀντὶ κόχλακας ἐκ τοῦ ἀρχαίου **κόχλαξ**-ακος.

Χοχλακίζει (τριτοπρ.) **κοχλάζει.**

Χοχλῖος ὁ κοχλίας τῶν ἀρχαίων, εἶδος ὄστρακοδέματος. Σάλιγγας με σκληρὸν περιβάλλωμα. Καὶ χλευαστικὴ παροιμία ἐπὶ δυσειδοῦς ἀνδρογόνου· «ἀπ' ἀγάπη τὴν ἐπήρε ὁ χοχλῖος τὴν πεταλίδα.»

Χράμπη (ἡ) προφ. ὡς τὸ ἰτ. b. Ἡ **κράμβη** καὶ **χραμπὶ** (τὸ), εἶδος λαχάνου (τὸ κράμβιον ὑποκορ.).

Χριστόψωμο ἢ **ἀρτοπαύλουνο.** Εἶδος ἄρτου κατασκευαζομένου κατὰ τὰ χριστούγεννα.

Χρῖω καὶ **παρχρῖω** ἢ **παρχρῖζω,** ἐπιχρῖω διὰ πηλοῦ ἢ ἀσθέστου, καὶ **παράχρῖσμα** τὸ ἐπιχρῖσμα, τούρ. **σωβάς.**

Χρονιάζω, χρονίζω, χρονοτριβῶ, **ἐχρονιάσσειν,** ἐγεινεν ἐνὸς ἔτους «χρονιάρικο παιδί.»

Χρυσαιρίδα, ἡ παρ' ἄλλοις **χρυσῆ.** Ὁ ἔκτερος (νόσημα.)

Χρυσοθαβύλα. Εἶδος χρυσοειδοῦς κανθαρίδος, ἢ παρ' ἄλλοις **ζήνα,** ἢ **μηλολόβη.**

Χρυσοχέρα, ἡ περὶ τὰ χειροτεχνήματα λίαν ἐπιτηδεῖα γυνή.

Χρυσολάχανο, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Εἶδος χόρτου χρησίμου πρὸς μαγειρεύειν.

Χτῆμα τὸ κτῆνος. Ζῶον φορηγόν. Λέγεται μᾶλλον ἐπὶ ὄνου. Καὶ ἢ παροιμ. «Ἦτανε πολὺ τὸ κτῆμα κ' ἔφαγέ το καὶ τὸ χτῆμα.»

Χτιμὴ καὶ **ἐχτιμὴ.** Ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ἐκτίμησις τῆς βλάβης τῶν ἀγρῶν. κτλ.

Χύτη, χαιτη ἵππου ἢ λέοντος.

Χωστά. (ἐπίρ.) Κρυφίως καὶ **Χωστάκλα.** «Παίζει τὰ χωστάκλα» εἶδος παιγνιδίου.

Χώστρα. Ἡ κρύπτη ἢ παρ' ἄλλοις **κρυψίανα.** Μέρος ὅπου κρύπτονται πράγματα.

Ψ.

Ψαλιδολογῶ. Συλλέγω ἢ κόπτω τὰς ἐλικοειδεῖς κόρυφας ἢ ψαλίδας τῆς ἀμπέλου.

Ψαράκι. «Γδυμνὸς ψαράκι.» Παρ' ἄλλοις ζῶρκος, τσιτσίδι, δλόγυμνος ὡς ὁ ἰχθύς. Καὶ ῥῆμα **ψαράκωμαι** ἢ **ξεψαράκωμαι.**

Ψαρωῖ (τὸ), ὁ ψᾶρ ἢ ψαρός τῶν ἀρχαίων. Εἶδος πτηνοῦ ψαροχρόου (étourneau), μαυροπούλι.

Ψαχλί, τὸ ψαχνὸν τοῦ κρέατος, καὶ ῥῆμα **ξεψαχλίζω** spolpare.

Ψεγάδι. Τὸ ψέγμα ἢ ἀντικείμενον ψόγου. Παραμικρὸν ἐλάττωμα, ὡς ἢ φρ. «Δὲν ἔχει ψεγάδι.»

Ψειρακία (ἡ), ἢ ἐκ τινων μικρῶν ἐντόμων φουμένη ἐπὶ τοῦ σίτου φθειρίσας.

Ψειρίτης, ὁ πενέστατος καὶ χυδαῖος.

Ψημιδευτός, ὁ διὰ παραμικρὰν αἰτίαν προσβληλόμενος.

Ψηφι (ἐπίρ.) Τὸ καθαρὸν μέρος ἐπιφανείας τινός· «Τὸ ἐπάστρεψε καὶ τὸ ἔκαμε ψηφι.»

Ψιλοκοσκινίζω, λεπτολογῶ. Καὶ **ξακρίζω** ἢ **ἐξακρίζω** (ἴδε τὴν λέξιν), καὶ ἢ φρ. «τί τὰ ψιλοκοσκινίζεις;»

Ψηλοκρατεῖ καὶ **ψηλοκρατέεται,** ὅστις ἐγκαυχᾶται ἐπὶ ὑψηλῇ καταγωγῇ.

Ψιλλογίαις, αἱ λεπτομερεῖς παρατηρήσεις εἴτε εἰς τὸ λέγειν εἴτε εἰς τὸ πράττειν.

Ψιμαργασία. Ἡ ὄψιμος ἐργασία τῶν ἀγρῶν, καὶ ψημίαις ἢ ἐψμίαις (πληθ.). Ἡ πρὸς καλλιέργειαν ἢ συγκομιδὴν ὄψιμος ἐποχή.

Ψιμόπωρος καὶ-πωρο (τὸ). Τὸ φθινόπωρον.

Ψιμοκαρπία, οἱ ὄψιμως γεννηθέντες καρποί.

Ψιμόριφο, τὸ ὄψιμως γεννηθὲν ἐρίφιον.

Ψιμοχρονοῖα. Ὅταν ὁ χρόνος εἶναι ὄψιμος καθ' ὅλα.

Ψιροῦκι (τὸ) εἶδος χυλώδους βροφήματος ἐξ ἀλεύρου (ἴδε γραῖα).

Ψιχαλᾶς. Ὁ πένης ὁ ἐπαίτης *pitocco*, καὶ ῥῆμα *ψιχαλεύω* ἢ *ψιχαλεύομαι*, συνάζω τὰ ψιχία.

Ψίχαλο (ἐπίρ.) τίποτε, τὸ παραμικρὸν, παντελῶς. « Δὲν ἔχει ψίχαλο, » « δὲν ἔμεινε ψίχαλο. »

Ψιψιλίζω, ἐξετάζω τι μετὰ λεπτομερείας. *Ψιψιλίζει* τὸ φαγί, ὁ τρώγων ὀλίγην καὶ ἐκλεκτὴν τροφήν.

Ψυλλοδάγκαστος, ὁ λίαν εὐαίσθητος, ὁ παρ' ἄλλοις μυγιάγγιστος.

Ψυχηκάρης, ἐλεήμων.

Ψωμομένος, ὁ μεστωμένος καρπὸς τῶν γεννημάτων.

Ω.

Ἔωμος. ἔχει σημασίαν τοῦ ὀκνηρὸς, ἀδρανής.

Ἔπου! (ἐπιφ. ἀρξ.) ὡς « ὦπου νὰ σκάσῃ! ὦπου νὰ τοῦ δώσῃ τὸ γλυκύ του! »

Ἔραν τὴν ὥραν (ἐπίρ.) ἀπ' ὥραν εἰς ὥραν, προσεχῶς. « Ἔρα καλή! » καὶ « ὦραις καλαῖς! » (χαιρετισμός.)

Ἔς (ἐπίρ.) κατ' ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ ἔως, ὡς ἐδῶ, ὡς τὴν ἄκρη, ὡς πόσο κτλ.

Ἔσά καὶ *Σά*, ἀντὶ τοῦ ὡς ἄν, ὡσπερ. « Γλυκὸ ἄν τὸ μέλι, » « ὡσά νάτανε, » ἀντὶ ὡς νὰ ἦτο κτλ.

Ἔσάγχε μου καὶ *Σάγχε μου*, ἢ *τάξε μου*, ἴσ. τῷ δῆθεν.

ΛΠΟΓΡΑΦΗ

ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΜΟΝῃ, Τῆς ΠΑΤΜΟΥ

ΣΩΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 436.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

1

Ἐνταλμα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδούλου πρὸς Σάββαζον τὸν τιμιώτατον μοναχόν, καὶ Λουκᾶν

τὸν οἰκονόμον τῆς μονῆς τοῦ Στύλου, δι' οὗ ἐντέλλεται τῷ μὲν Σάββαζοι διοικεῖν πνευματικῶς τὰς τῶν μοναχῶν ψυχὰς, τῷ δὲ Λουκᾶ τὴν οἰκονομίαν τῶν διαφερόντων τῇ μονῇ διδῶσι. Γέγονε μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος β', ἥτις συμπίπτει τῷ 1079 ἔτει, καθὰ ὑπελογισάμεθα. Ἄρχεται δέ: « *Ἐπεὶ τὴν ἐπιστάσιαν τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Λάτρου μονῆς τοῦ Στύλου ἀνεδεξάμεθα.* »

2

Διαθήκη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδούλου, φέρουσα τὴν ἰδιόχειρον αὐτοῦ ὑπογραφὴν, γεγνηκυῖα ἐν Εὐρίπῳ, μηνὶ Μαρτίῳ δεκάτῃ, ὥρα ἐνάτη, ἡμέρα πέμπτη, ἰνδικτιῶνος α', ἔτει ςχά (+ 1093.) Περὶ τὴν ἀρχὴν ὑπάρχουσι στίχοι ἱκανοὶ ἐξηλειμμένοι ἐκ τῆς ἀρχαιότητος, οἵτινες ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ σωζομένου ἀρχαίου ἀντιγράφου. ἔχει δ' οὕτως ἡ ἀρχή: « *Ὀῦμοι πῶς ἀπατώμεθα οἱ ἄθλιοι.* »

3

Κωδικέλλος (ἥτοι ἡ τελευταία διάταξις) τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδούλου, γεγραμμένος ἐν Εὐρίπῳ τῇ 1ῃ Μαρτίου, ἡμέρα τρίτη, ὥρα ζ', ἰνδικτιῶνος α', τοῦ ςχά (+ 1093,) πεπιστωμένος τῇ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ τοῦ ὁσίου πατρὸς. Καὶ τούτου εἰσι περὶ τὴν ἀρχὴν ὀλίγοι στίχοι ἐφθαρμένοι, ἀναπληρούμενοι δὲ ἐκ τοῦ σωζομένου ἀρχαίου ἀντιγράφου, οὕτως ἡ ἀρχὴ ἔχει οὕτως: « *Χριστοδούλος ὁ ἐν μοναχοῖς ταπεινὸς ὁ τοῦ Λάτρου τὸν παρόντα κωδικέλλον τῆς παρ' ἐμοῦ γεγονυίας μυστικῆς διαθήκης ἀναπληρῶν κτλ.* »

4

Ἰσον ἀρχαῖον τῆς διαθήκης τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδούλου, ἑλλιπὲς εἰς τὸ τέλος.

5

Ἰσον ἀρχαῖον τοῦ κωδικέλλου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδούλου, καὶ τοῦτο ἑλλιπὲς εἰς τὸ τέλος.

6

Ἀπόταξις Θεοδοσίου (ὃν ὁ ὅσιος ἐκ διαθήκης ἀφῆκε διάδοχον αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ) Χαρτουλαρίου καὶ πατριαρχικοῦ νοταρίου, ἀνεψιοῦ τοῦ ἀποικομένου Βασιλείου Καστριεῖου, ἀπὸ τῆς προστασίας τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὸν κυβερνησάμεν τὰ ταύτη διαφέροντα. ἔτι δὲ δήλωσις ὅτι ἔλαβε τὰ ὀφειλόμενα αὐτῷ διακόσια χρυσᾶ τραχέα νομίσματα, καὶ ἀπέδωκε τοῖς μοναχοῖς τὴν διαθήκην καὶ τὸν κωδικέλλον τοῦ ὁσίου, ἅτινα ὡς ἐνέχυρον παρ' ἐαυτῷ εἶχε. Γέγονε μηνὶ Μαρτίῳ πέμπτη, ἰνδικτιῶνος β', ἔτους ςχβ' (+ 1094). Ὀλίγον περὶ τὴν ἀρχὴν ἐφθαρταί.

7

Ἰσον ἀρχαῖον τῆς ἀποτάξεως τοῦ Θεοδοσίου χαρτουλαρίου κτλ.

8

Διαθήκη Θεοκτίστου καθηγουμένου τῆς μονῆς, ἣν διέθετο καθ' ἡμέραν ἐν Κυρίῳ ἀνεπαύσατο, ἥτοι τὴν κγ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, ἔτους ςχζς' (+ 1157) ἐπὶ τῆς βασιλείας κυροῦ Μανουὴλ πορφυρογεννήτου καὶ αυτοκράτορος Ῥωμαίων τοῦ Κομνηνοῦ, πεπιστωμένη ἄνωθεν μὲν διὰ τῆς ἐκείνου ἰδιοχείρου προταγῆς, κάτωθεν δὲ διὰ τῆς ὑπογραφῆς καὶ σιγνογραφίας ἅμα τῶν μοναχῶν, παρουσιάζοντος καὶ τοῦ πανιερωτάτου ἐπισκόπου Λέρου κυροῦ Κωνσταντίου, καὶ ἐν αὐτῇ καθυπογράψαντος. Ἄρχεται: « *Ἐπειδήπερ ἄνθρωπος ὢν καὶ αὐτὸς θάνατον κατακριθεὶς, ὡσπερ ἄρα καὶ πάντες γεννητοὶ ἄνθρωποι.* »

9

Ἰσον ἀρχαῖον, α) δεήσεως Λεοντίου μοναχοῦ (ὁ ἅγιος Λεόντιος οὗτός ἐστιν, ὁ κατὰ τὴν ιδ' Μαΐου ἐορταζόμενος, ὁ καὶ πατριαρχήσας ἐν Ἱεροσολύμοις, πρῶτος τῷ ὀνόματι τούτῳ, ἑκατοστὸς ἔκτος δὲ τῆ τάξει) καὶ καθηγουμένου τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Πάτμου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μοναχῶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Κομνηνόν — καὶ β) λύσεως τοῦ αυτοκράτορος περὶ τοῦ ἀπέχειν ἀπὸ τῆς μονῆς, κατὰ τὰς δυνάμεις καὶ περιλήψεις τῶν προσόντων αὐτῇ δικαιωμάτων, τοὺς τε πράκτορας τῆς Σάμου, καὶ πάντα οἰονδήτινα ἄλλον. Εἰσι δὲ ἀμφότεραι γεγραμμέναι κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου ἰνδικτιῶνος ζ' τὰ δὲ ἴσα πεπιστωται τῇ ὑπογραφῇ τοῦ ἐπισκόπου Λέρου Κωνσταντίου. Ἡ ἀρχὴ τῆς δεήσεως λελώθηται: τῆς δὲ λύσεως ἔχει οὕτως: « *Ἡ βασιλεία μου τὴν δωρημένην ἐλευθερίαν καὶ ἐξκουσσίαν τῇ καθ' ἡμᾶς σεβασμίᾳ μονῇ.* »

10

Ἰσον, α) δεήσεως τοῦ καθηγουμένου τῆς μονῆς Θεοκτίστου περὶ ἐξκουσσίας παροίκων δώδεκα προσκαθημένων ἐν τῇ Λέρῳ — καὶ β) λύσεως τοῦ αυτοκράτορος, δωρουμένου πρὸς τοὺς δώδεκα, καὶ ἐξέτερος παροίκους ζευγαράτους, ἐλευθέρους, καὶ μηδενὶ δημοσιακῶ ὑποκειμένους λειτουργήματι. Μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ἡ. Καὶ ἡ μὲν δεήσις ἄρχεται: « *Τοῖς μὲν ἀνάξιοι καὶ εὐτελεῖς δοῦλοι τῆς κραταιᾶς καὶ ἁγίας βασιλείας σου.* » ἡ δὲ λύσις: « *Δωρεῖται ἡ βασιλεία μου τῇ καθ' ἡμᾶς σεβασμίᾳ μονῇ διὰ τοῦ παρόντος ταύτης προστάγματος.* » Ἐν τῷ τέλει φέρει ἐπικύρωσιν τοιαύτην:

« *† Ὁ κρητὴς τοῦ βήλου καὶ κοιαιστῶρ Βασίλειος ὁ Πεκούλης τὸ παρὸν ἴσον τῷ ἐμφανισθέντι μοι πρωτοτύπῳ ἰσάζον ἐβῶν ὑπέγραψα † »*

« *† Ὁ κρητὴς τοῦ βήλου καὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροδρόμου Ἰωάννης ὁ . . . τὸ παρὸν ἴσον τῷ ἐμφανισθέντι μοι πρωτοτύπῳ ἰσάζον ἐβῶν ὑπέγραψα † »*

11

Ἰσον γράμματος δεινοπαθητικοῦ περὶ τῆς μονῆς τοῦ Λάτρου. Ἡ ἀρχὴ . . . « *Καλὴ μὲν ἡ πρότερα προσλαλιὰ τῆς ἀγιοσύνης σου, καὶ ὡς ἀληθῶς ἀρμόζουσα τῷ πνευματικῷ ζήλῳ τῆς ἀρετῆς σου.* »

12

Διαθήκη Γερμανοῦ καθηγουμένου τῆς μονῆς, ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου ζῶντος, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἐξ αὐτῆς τῆς διαθήκης. Γέγραπται μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος α', καὶ ἀρχεται: « *Ἐπειδὴ πᾶς ἄνθρωπος γεννητὸς περιμέτων ἀνάστασιν καὶ κρίσιν, καὶ ἔδει τὸν τοιοῦτον ἄει περὶ τῶν ἀμφοτέρων μεριμνᾶν.* »

13

Διάταξις. Αὕτη ὑπάρχει ἐφθαρμένη λίαν, καὶ ἔνεκα τούτου οὐκ ἔχει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταύτην γράψαντος καθηγουμένου. Φέρει μικρὰν σφραγίδαν μολυβδίνην παριστάσαν ἐκ θατέρου μὲν τὴν Θεοτόκον (τὴν τῶν οὐρανῶν πλατυτέραν) καὶ: ΜΗΤΗΡ ΘΕΟΥ, πῆριξ δέ: ΘΕΟΤΟΚΕ ΒΟΗΘΕΙ! ἐκ θατέρου δὲ εἰκόνα ἁγίου ἐφθαρμένην, καὶ πῆριξ: ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΩ ΜΟΝΑΧΩ.

14

Ἰσον διαθήκης ἀρχαῖον, ἀνευ ἀρχῆς καὶ χρονολογίας, ἐφθαρμένον καὶ δυσανάγνωστον, συγχρονούν δὲ, ὡς ἐκ τῆς γραφῆς ἔστιν εἰκάσαι, Ἀλεξίῳ Α' τῷ Κομνηνῷ.

15

Καταγραφή τῶν τε ἱερῶν εἰκόνων, ἁγίων λειψάνων, χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν σκευῶν, καὶ τῶν βιβλίων τῆς μονῆς. Ἐν τῇ ἀρχῇ ἔχει οὕτως: « *Κώθηξ σὺν Θεῷ τῆς σεβασμίας τοῦ ἡραπηνμένου τῷ Χριστῷ Θεολόγου μονῆς τῆς Πάτμου, γεγονῶς ἐπὶ τῆς ἡγουμερίας τοῦ παροσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν μοναχοῦ κυροῦ Ἀρσερίου, κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου, ἰνδικτιῶνος δ', τοῦ ςψθ' ἔτους.* » (+ 1200.)

16

Ἐπιστολὴ ἀρχαῖα, ἣς ἡ ἐπιγραφή ἔχει οὕτως: « *Τῷ ἁγίῳ μου ἀθθέντῃ καὶ πατρὶ τῷ πανηγιασμένῳ καθηγουμένῳ τῆς σεβασμίας καὶ ἁγίας μονῆς τῆς Πάτμου ὁ παῖς τῆς μεγάλης ἀγιοσύνης σου ὁ νομικὸς τῶν Παλατιῶν Νικήτας ἱερεὺς ὁ Καραντινός.* » Μηνύει δὲ τῷ καθηγουμένῳ ὁ γράφων σύγχρονά τινα πολιτικὰ συμβεβηκότα.

Ἰπόμνημα τοῦ πατριάρχου Νικολάου Γ' τοῦ γραμματικοῦ, δοθέν τῷ ὁσίῳ παρ' ἡμῶν Χριστοδούλῳ, δι' οὗ γίνεται δεκτὴ ἡ παραίτησις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἡγουμενίας τῆς ἐν τῷ Λάτρῳ μονῆς, καὶ ἐπιτρέπεται αὐτῷ μετέρχεσθαι (ὑπερ καὶ ἡτήσατο) τὸν πάντῃ ἐρημικὸν βίον. Ἐλλίπεδς τὴν ἀρχὴν, ἐν δὲ τῷ τέλει οὐκ ἀναγινώσκειται τὸ ἔτος, διὰ τὸ ἐφαρμομένους εἶναι στίχους τινὰς· ἀλλ' ἐναπελείφθη μόνη ἡ ἰνδικτικῶν, ἥτις ἐστὶν ἡ δεκάτη, συμπίπτουσα τῷ 1087 ἔτει. Σῶζεται ἡ ἐκ μολύβδου σφραγὶς φέρουσα ἐξ ἐνὸς μὲν τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἐπὶ θρόνου καὶ τὸν Χριστὸν ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς· ἐκ τοῦ ἄλλου δέ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΕΛΕΩΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

Ἰπόμνημα τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου Θ' τοῦ Ἀγαπητοῦ, δι' οὗ διορίζεται πάντα τὰ ἐν τῇ χρυσοβούλῳ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ διειλημμένα γραφῇ τὸ ἀρράγες κεκτῆσθαι καὶ ἀμετάπτωτον, μόνον δὲ τὸ τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου ἀναφέρεσθαι ὄνομα, ὡς ἐπὶ πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ τῆς μονῆς ἀνεγερμένης. Ἀπείργει δὲ τοὺς ἀρχιερεῖς πάντας ἐπιχειρεῖν ἄγειν ὑφ' ἑαυτοῦ τὴν μονὴν, διὰ τὸ αὐτεξουσίαν καὶ αὐτοδέσποτον εἶναι. Ἐκ τοῦ σωζομένου ἀρχιερέως ἐλλίπουσι ἱκανοὶ στίχοι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μέχρι τοῦ: « τὰ τῆς παρτελοῦς ἐλευθερίας, » ἀναπληροῦνται δὲ ἐξ ἀντιγράφου ἀρχαίου, συγχρονούτου τῷ ἀρχιερέως. Γέγραπται δὲ μὴνὶ Αὐγούστῳ, ἰνδικτικῶνος να', ἔτει ςχμ' († 1132). Ἐξεδόθη δὲ τοῦτο μετὰ καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 22, 31, 35 καὶ 38, ὑπὸ τοῦ φίλου Σκακελίωνος ἐν τῷ Εὐαγγελικῷ Κήρυκι ἔτους Ζ' (1863) ἀριθ. 7, σελ. 317 καὶ ἔτους Θ' (1865), ἀριθ. 3, σελ. 130.

Ἴσον τοῦ ἀνωτέρω ὑπομνήματος ἀρχαίον, ὑπερσώζει μὲν τὴν ἀρχὴν: « Ἰωάννης ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. — Ἐδέησε καὶ πολυλάκις ὅτι μάλιστα τετειχισμένη καλῶς κτλ., » φθάνει δὲ μέχρι τοῦ: « τῷ παρόντι αὐτῆς ὑπομνήματι τὰ τῆς παρτελοῦς. »

Ἐτερον ὅμοιον, ἀρχόμενον ἐξ οὗ καὶ τὸ πρωτότυπον: « τὸ ἀνεπηρέαστον ταύτης ἀπό τε τῶν κατὰ τόπον ἀποστελλομένων ἐξάρχων. » Ἀντεγράφη λήγοντος τοῦ 15' αἰῶνος ὑπὸ Νικηφόρου Χαροπόφυλακος ἐκείνου τοῦ Κρητὸς τοῦ πρώτου ἐν τῇ Πατριμαδίᾳ σχολῆ διδάξαντος.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΤΕΛΕΤΑΙ ΕΝ ΣΙΑΜΗ.

Περιεγράψαμεν οὐ πρό πολλοῦ (1) τὰς γινομένας τελετὰς ἐν Ταρταρίᾳ ὅτε πρόκειται νὰ κηδευθῶσι ἡγεμόνες· νῦν δὲ ἀξ' ἰδῶμεν πῶς κηδεύονται καὶ ἐν Σιάμῃ.

Ὅταν ἀποθάνῃ ὁ βασιλεὺς ἐγγέουσι διὰ τοῦ στόματος εἰς τὸν στόμαχον αὐτοῦ μεγίστην ποσότητα ὑδραργύρου, βάλλουσιν αὐτῷ προσωπίδα καὶ προσηλοῦσιν αὐτὸν στερεῶς ἐπὶ θρόνου ἔχοντος κάτωθεν ὀπήν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν καίται μέγα χρυσῶν ἀγγεῖον. Ὁ ὑδραργυρὸς ξηραίνει τὸ σῶμα τάχιστα, καὶ καθ' ἡμέραν ἐρχόμενοι μετὰ μεγίστης πομπῆς καὶ παρατάξεως ῥίπτουσιν εἰς τὸν ποταμὸν ὅ,τι κατέπεσεν εἰς τὸ ἀγγεῖον. Ἀφοῦ δὲ ξηρανθῇ καλῶς τὸ σῶμα βάλλουσιν αὐτὸ, τὰς χεῖρας ἔχον δεδεμένας, εἰς μεγίστην χρυσῆν κάλπην, ὅπου μένει περὶ τὸ ἐν ἔτος καθ' ὃ προετοιμάζονται τὰ τῆς κηδείας. Μετὰ ταῦτα κόπτοντες τὰ μεγαλήτερα δένδρα τοῦ δάσους κατασκευάζουσι, τῇ συνδρομῇ σύμπαντος τοῦ λαοῦ, κολοσσαῖον πυραμοειδὲς κενοτάφιον, τριακοσίων ποδῶν ὕψος ἔχον, τὸ ὁποῖον ἀποθέτουσιν εἰς εὐρύχωρον πλατεῖαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως. Τότε μεταφέροντες ἐν λιτανείᾳ καὶ ἐν μεγίστῃ πομπῇ ἐπὶ χρυσοῦ ἄρματος τὴν περιέχουσαν τὸ σῶμα κάλπην, τοποθετοῦσιν αὐτὴν ἐπὶ ὑψηλοῦ βήματος, ὅτε ἀρχονται δημόσιοι ἀγῶνες, οἵτινες διαρκοῦσιν ἡμέρας ἑπτὰ. Τὴν δ' ἐβδόμην ὁ διάδοχος ἀνάπτει ἰδίᾳ χεῖρὶ τὸ βῆμα, τὸ ὁποῖον σύγκειται ἐκ ξύλων ἀρωμαντικῶν. Τὰ δὲ ὅσα ὅσα δὲν καὶ μεταβάλλουσιν εἰς κόνιν, τὴν ὁποίαν μιγνύουσι μετὰ χρώματος καὶ κατασκευάζουσιν ἀγαλμάτια.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅταν ἀποθνήσκῃ ὁ βασιλεὺς. Τὴν δ' ἐπέτειον ἡμέραν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ τελοῦνται ἄλλου εἶδους τελεταί, ὅτε ὁ ἡγεμὼν ἔχων περὶ αὐτὸν πᾶσαν τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν καὶ τοὺς αὐλικούς, ἐπισκέπτεται τὰς σημαντικώτερας παγόδας τοῦ κράτους. Ἰδοὺ ἡ περιγραφή μιᾶς τοιαύτης, γενομένη ὑπὸ αὐτόπου.

Τὴν 19 Ὀκτωβρίου 1867 ἐτελέσθησαν ἐν Βαγκὸν κατὰ τὴν ξηρὰν καὶ θάλασσαν πομπαί, ἀς προῆδρευεν αὐτὸς οὗτος ὁ βασιλεὺς· ἔμελλε δὲ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὰς βασιλικὰς παγόδας τὰς κειμένας εἰς τὴν Βαγκὸν καὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μετάμ.

Καὶ κατὰ μὲν τὴν διὰ ξηρᾶς πομπὴν ὁ βασιλεὺς, ἡγουμένης τῆς φρουρᾶς καὶ τῆς μουσικῆς, κάθεται ἐπὶ θρόνου βασταζομένου ὑπὸ ὀκτῶ ὑπηρετῶν καὶ παρακολουθουμένου ὑπὸ τριῶν μανδαρίνων κρατούντων ἀνοικτὰς ὀκτωρόφους σκιαδίσκας, αἵτινες

(1) Πηγὴ. Τόμ. 10', σελ. 439.

εἶναι τὰ σύμβολα τῆς βασιλείας τῆς Σιάμης. Ἡ συνοδία, συγκροτούμενη ἐκ πολλῶν εὐρωπαϊκῶν ἀμαζῶν, εἰς ἀς κάθηνται οἱ ἡγεμονόπαιδες καὶ αἱ ἡγεμονίδες, διαβαίνει μεταξύ τοῦ λαοῦ, ὅστις προλαβὼν ἐξέθετο πλουσιώτατα ὑφάσματα κατὰ τὰς ὁδοὺς.

Κατὰ δὲ τὴν διὰ θαλάσσης, ἡ πανήγυρις τελείται λαμπρότερον.

Ὁ βασιλεὺς, φορῶν διάδημα, ἐξέρχεται τοῦ πάλαιου καὶ ἐπιβαίνει εἰς λέμβον τὴν ὁποίαν συνοδεύουσι καὶ πᾶσαι αἱ τῶν μανδαρίνων. Εὐκόλον δὲ νὰ φαντασθῇ τις πόσον μεγαλοπρεπὲς εἶναι τὸ θέαμα ἀπειραρίθμων χρυσῶν λέμβων, εἰς ἀς κάθηνται ἐσολισμένοι οἱ σημαντικώτεροι τοῦ κράτους.

Τέσσαρες λέμβοι ἔχουσι ἑκατὸν εἴκοσι ποδῶν μήκος, καὶ φέρουσι τὴν βασιλικὴν φρουρὰν προπορεύονται· μετ' αὐτὰς δὲ ἔρχονται δύο ἄλλαι φέρουσαι ἢ μὲν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν, ἢ δὲ ἐγχωρίαν· ἐπειτα ἀκολουθοῦσιν αἱ βασιλικαὶ λέμβοι, μεταξύ τῶν ὁποίων προβαίνει μεγαλοπρεπῶς ἡ τοῦ βασιλέως. Ἐχει δὲ αὕτη μήκος ποδῶν ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα, χρυσῶν σύμπλεγμα δρακόντων ἐπὶ τῆς πρώρας εἴκοσι πόδας ὑψηλὸν, καὶ ἐπαρόφους χρυσᾶς σκιαδίσκας. Ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ λέμβῳ ἀνυψοῦται ὁ βασιλικὸς θρόνος ὑπὸ οὐρανὸν ἐξεικονίζοντα τὸ βασιλικὸν στέμμα· ἑκατέρωθεν δὲ αὐτοῦ, οὐ τινος τὰς βαθμίδας καλύπτουσι πλούσιοι τάπητες, καίται δένδρον ἐκ χρυσοῦ χρυσᾶ ἔχον καὶ τὰ φύλλα, σύμβολον καὶ τοῦτο τῆς βασιλείας. Ἀπέναντι δὲ τοῦ θρόνου ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης κείνται ἀγγεῖα τῆτος καὶ ποτήρια ἐκ χρυσοῦ ἐστολισμένα πολυτίμοις λίθοις. Πρὸς δὲ τὰ πλάγια καίται πλούσιον προσκεφάλαιον, ἐφ' οὗ ἀναπαύονται τὰ σανάλια τοῦ βασιλέως, ἅτινα ἀποθέτει ἐκεῖ ὅταν ἀποβαίνει εἰς τὴν ξηρὰν· διότι ἡ Α. Μ. κατὰ τὰς τοιαύτας τελετὰς βαδίζει πάντοτε γυμνός. Καθ' ὅσον δὲ τὸ μήκος τῆς λέμβου ἴστανται οἱ ἀνώτεροι μανδαρίνοι κρατοῦντες ἀνοικτὰς σκιαδίσκας, καὶ παρασκευάζοντες βέτελ διὰ τὴν Α. Μ.

Ὁ βασιλεὺς καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ φορῶν διάδημα, στηρίζει τὴν δεξιὰν εἰς βάρδον τοσοῦτω κατεστολισμένην δι' ἀδαμάντων καὶ ἄλλων πολυτίμων λίθων, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἴδῃ τις ἂν εἶναι ἐκ ξύλου ἢ ἄλλης ὕλης· εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν κρατεῖ λευκὸν μανδύλιον πλήρες χρυσῶν κεντημάτων κατὰ τὰς ἄκρας. Ἐχει δὲ καὶ τοὺς δακτύλους καὶ τὸ στήθος καταφόρτους ὑπὸ τοιούτων λίθων, τὸ δὲ διάδημα εἶναι τοσοῦτω βαρὺ, ὥστε δὲν δύναται νὰ κινήθῃ ὁ βασιλεὺς.

Ἐκ δεξιῶν τῆς βασιλικῆς λέμβου ὑπάρχει ἄλλη μικροτέρα καὶ ὀλιγώτερον πλουσία, ἔχουσα εἰς τὸ κέντρον ἀντὶ θρόνου οὐρανὸν χρυσοῦν. Εἰς ταύτην τὴν λέμβον μεταβαίνει ὁ βασιλεὺς ὅπως ἀποβῇ εἰς

τὴν ξηρὰν, ἀφοῦ πρῶτον ἀποβάλλῃ τὸ στέμμα καὶ τὰ σανάλια καὶ φορέσῃ ἐλαφρότερον ἔνδυμα.

Τρίτη δὲ λέμβος φέρει τὰ δῶρα τοῦ βασιλέως πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ τὰς παγόδας, βασταζόμενα ὑπὸ πολλῶν ὑπηρετῶν φορούντων κοκκίνους ἐπενδύτας καὶ ἰάνθινα βρακία.

Ὁ βασιλεὺς ὅστις, ὡς εἶπομεν, ἀλλάσσει ἔνδυμα ἐξερχόμενος τῆς λέμβου, λαμβάνει ἄλλο λευκὸν περιχρυσον καὶ ἔχον κομβία ἐξ ἀδαμάντων ἐγκωδεδστάτων. Φορεῖ δὲ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν πῖλον ἐκ μαύρου βελούδου πλήρες ἐπίσης πολυτίμων λίθων.

Ὅταν δὲ ἀποβῇ εἰς τὴν ξηρὰν ἀκούεται κρότος θαλασσίων σαλπίγγων, καὶ εὐθὺς λάος τε καὶ μανδαρίνοι κλίνουσι γόνυ, τὸ μὲν πρόσωπον στρέφοντες πρὸς τὸν βασιλέα, τὰς δὲ χεῖρας ἀνατείνοντες πρὸς οὐρανὸν, ὡς ἂν ἐζήτουν τὴν προστασίαν αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα οἱ μανδαρίνοι ἀνιστάμενοι διευθύνονται εἰς τὴν παγόδαν τὴν ὁποίαν σκοπεῖ νὰ ἐπισκεφθῇ ὁ βασιλεὺς. Ψάθοι καλύπτουσι ὄλην τὴν ὁδὸν· ὅταν δὲ φθάνωσι εἰς τὴν πύλην τῆς παγόδας, δύο ὑπηρεταὶ προσερχόμενοι πλύνουσι τοὺς βασιλικούς πόδας ἐντὸς λεκανῆς ἐκ χρυσοῦ, καὶ χέοντες ὕδωρ διὰ προχοῖδος ὡσαύτως χρυσῆς.

Αἱ στολαὶ τῶν μανδαρίνων ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς πλουσίας στολὰς τῶν καθολικῶν ἱερέων ὅταν λειτουργῶσι. Φοροῦσι δὲ καὶ σπάθην κεκοσμημένην μετὰ πολυτίμων λίθων, καὶ κρεμαμένην ἀπὸ πλουσιωτάτου ἀορτήρος.

Παρὰ τὴν πύλην τῆς παγόδας, καὶ εἰς τὴν περὶ αὐτὴν ἀπέραντον περιοχὴν, ἐν ἣ βλέπεις πλῆθος ναύσκων καὶ ὠραισιότατων κήπων κατὰ τὸν σινικὸν τρόπον, κάθηνται ἐντὸς ἀνοικτῶν σκηνῶν τὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες τοῦ κράτους. Ἀναχωροῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ κατόπιν τοῦ βασιλέως καὶ ἐπιβαίνουσιν εἰς τὰς ἰδίους λέμβους ἅμα μετὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς, ὅτε ἡ Α. Μ. ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Περιηγητὴς Ἀθηνῶν, ἥτοι περιγραφή τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρχαιοτήτων, ἐρανισθεῖσα ἐκ πολλῶν ἀποδογμάτων ἰδίως δὲ τοῦ Α. Σμίθου, ὑπὸ Α. Πανταζῆ. Ἀθῆναι 1868.

Topographie d'Athènes d'après le colonel Leake, par Phociou Roque, chargé d'affaires de Grèce à Paris.— 1869.

Καὶ τὰ δύο ταῦτα πονήματα ἐγράφησαν χάριν τῶν ξένων, τῶν ἐρχομένων εἰς ἐπίσκεψιν τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ μήπως καὶ εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῶν δὲν ἦναι χρήσιμα; Πόσοι ἐξ ἡμῶν διαβαίνοντες κατ' ἐ-

κάστην παρά τὴν στοὰν τοῦ Ἀδριανοῦ ἢ τὸ χορηγικὸν τοῦ Θρασυβούλου μνημεῖον, στρέφομεν μὲν ἐνίοτε ἐπὶ τὰ ἐρείπια τὸ βλέμμα, ἀγνοοῦμεν ὅμως τίνος οἰκοδομήματός εἰσι λείψανα; Πόσοι δὲ ἄλλοι ἀναβαίνοντες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, θαυμάζομεν μὲν τὸν Παρθενῶνα, διότι ἠκούσαμεν ὅτι πρέπει νὰ θαυμάζεται, καὶ βλέπομεν τὸ παρ' αὐτὸν βᾶθρον τοῦ Ἀγρίππα, οὐδέποτε ὅμως ἐμάθομεν τί ἦτο ὁ Παρθενῶν καὶ ποῖος ὁ Ἀγρίππας; Καὶ ὅμως σεμνυόμεθα ὅτι κατοικοῦμεν «τὴν λαμπροτάτην πόλεωσιν πασῶν ὀπόςας ὁ Ζεὺς ἀναφαίνει,» αὐτὴν ἐκείνην ἣν καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου ἡμισφαιρίου ἔρχονται οὐχὶ ἀπλῶς ἵνα θεαθῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἵνα θηρευθῶσι καὶ μελετητήσῃσι τοὺς σωζομένους θησαυροὺς τῆς τέχνης, ἔστῳσαν καὶ συντετριμμένοι καὶ κολοβοί. Οἱ προπάτορες ἡμῶν ἠξίουσαν «ὄλην ἐν ταῖς Ἀθήναις τὴν Ἑλλάδα, ὄλην τὴν Ἰονίαν,» καὶ «ὅπερ ἐν ὀφθαλμῷ κόρη ἢ ἐν ψυχῇ λογισμὸς, τουτὶ ἐν Ἑλλάδι Ἀθηναί.» Καὶ τοῦτο μὲν ἦτο ἀληθέστατον τὸ πάλαι· ἀλλὰ καὶ σήμερον ἴσως δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν μετὰ τίνος θάρρους ὅ,τι ἐκείνοι ἔλεγον, οὐ μόνον διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν σωζομένων ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀνάπτυξιν, ἣς ἕνεκα καὶ ἡ ἔσω καὶ ἔξω Ἑλλάς, καὶ πᾶσα ἡ Ἰονία ζῶσιν ἐν Ἀθήναις, ἀπ' αὐτῶν ἀρυσόμενοι καὶ διδασκαλίαν, καὶ παραδείγματα, καὶ τρόπους, καὶ εἰς αὐτὰς καὶ μόνας ἀτενίζουσαι τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ὅτι ἂν καὶ πολιτικῶς κατεφέραμεν τὴν κλεινὴν ταύτην πόλιν εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν ἦτο καὶ ἐπὶ Ἰσοκράτους, ὅς τις ἔλεγεν αὐτὴν «ἐνεπιδημησά μὲν ἀρίστην, ἐνοικῆσαι δὲ μὴ ἀσφαλῆ,» τὸ γόητρον αὐτῆς εἶναι ἀκαταμάχητον.

Τὸ γόητρον λοιπὸν, τὸ ἐκ τῶν ἀρχαιοτήτων, ἐννοοῦμεν κάλλιστα ἐπεξερχόμενοι τὴν *Τοπογραφίαν* τοῦ Κ. Ρόκ καὶ τὸν *Περιηγητὴν* τοῦ Κ. Πανταζῆ. Ἀλλ' ὅπως ἐννοήσωμεν καὶ τὸ δεύτερον, τὸ ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀναπτύξεως, καλὸν ἦτο ἂν ἄλλος μὲν Ρόκ ἐπεχειρῆι νὰ φιλοπονήσῃ τὴν ἠθογραφίαν τῶν νεωτέρων Ἀθηναίων, ἕτερος δὲ τις Πανταζῆς ἢ καὶ αὐτὸς οὗτος, διότι ἐπιτήδειος μὰ Δία ὁ Ἀθηναῖος ἀνὴρ, νὰ ξεναγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὰ εκπαιδευτήρια, τὸ πανεπιστήμιον, τὰς βιβλιοθήκας, τὰ τυπογραφεῖα, τὰ μουσεῖα καὶ τὰ ἐργαστήρια τῆς τέχνης, ὅπως δείξῃ ἡμῖν τὸν δάκτυλον τῆς ἐξουσίας, ὅς τις, πλὴν τῶν πολιτικῶν, ἄτινα ἐρρύθμισε καὶ ρυθμίζει ἀξιολόγως, διατάσσει καὶ τακτοποιεῖ μετὰ τῆς αὐτῆς προνοίας καὶ τὰ τῆς ἠθικῆς διαίτης τῶν πολιτῶν.

Καὶ ἄλλο δὲ τι κοινὸν ἔχουσιν οἱ τοπογράφοι τῶν Ἀθηναίων, τὸ ἐξῆς· ἀμφοτέρω εἰσι τεττιγοφόροι, ἂν καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐπωνυμίας εἰκάζεται, δὲν εἶναι ἀγνὸς γηγενής. Ὁ ἐκπονήσας τὴν *Τοπογραφίαν* ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο πρὸς τὸν

Ἀντισθένη, ὅστις πατέρα μὲν ἔχων Ἀθηναῖον, μητέρα δὲ Θραῦσαν ὠνείδιζέτο ὡς μὴ ἄκραντος αὐτόχθων. Καὶ ἂν τὸν ἔχοντα τὸν ἕνα τῶν γεννητόρων ἰθαγενῆ ὠνείδιζον οἱ Ἀθηναῖοι, φαντάσθητε ὁποίας καὶ ὀπόςας ἀμάξας λαιδωριῶν θὰ κατεσκεδάζον κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἐχόντων καὶ τοὺς δύο, ὡς οἱ πλείους ἡμῶν, ξένους! Ὁ Ἀντισθένης ὅμως, ἀνὴρ γενναῖος, εὐδοκίμησας εἴπερ τις ἄλλος εἰς τὴν ἐν Τανάγρα μάχην, ὥστε νὰ βιάσῃ καὶ αὐτὸν τὸν Σωκράτη ν' ἀναφωνήσῃ ὅτι καὶ ἐκ δύο Ἀθηναίων ἂν ἐγεννηάτο δὲν θὰ ἠνδραγάθει τοσοῦτον, ὁ Ἀντισθένης λέγομεν ἐκφαυλίζων τοὺς μεγαλαυχουῦντας ἐπὶ τῷ εἶναι γηγενεῖς, μὴ ταραττεσθε, ἔλεγε, δὲν εἴσθε εὐγενέστεροι τῶν κοχλιῶν καὶ τῶν ἀκρίδων· «μηδὲν εἶναι κοχλιῶν καὶ ἀττελέθων ἀγενεστέρους.»

Ἄλλ' εἴτε ἀττελέθοι εἴτε οὐ οἱ ἡμέτεροι ἀθητογράφοι, ἀδιάφορον πρὸς τὸν ἀναγνώστην· ἀρκεῖ ὅτι ἀξία λόγου καὶ ἡ ἐκ τῶν δύο συγγραφῶν ὠφέλεια. Τὴν τοῦ Κ. Πανταζῆ μάλιστα ὡς ἑλληνιστὴ γεγραμμένην καὶ ἐκ πολλῶν δοκίμων συγγραφεῶν ἐρανισθεῖσαν συνιστῶμεν πρὸς τοὺς ἡμετέρους συμπολίτας καὶ ὁμογενεῖς. ἔχουσι δὲ ἀμφοτέραι καὶ τοπογραφικὸς πίνακας ἐπιμελῶς κεχαραγμένους, ἡ δὲ τοῦ Κ. Ρόκ καὶ εἰκόνας ἐντέχνως ζυλογραφηθείσας ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Γαλλίας.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

(Συνέχ. ἴδε σελ. 435.)

ΙΣΧΥΣ ΤΗΣ ΑΘΩΟΤΗΤΟΣ.

Λιοντάρι μεγαλόψυχο
Ποῦ βᾶχι βᾶχι πάει,
Ποῦ κάμπους δάση ἀπέραντα
Ἀτάραχο περνάει
Καὶ συχνὰ βίχνει ὀπίσω του
Περίφανη ματιά!

Εἶναι λιοντάρι ὁ δίκαιος
Καὶ τὴ ζωὴ διαβαίνει
Μὲ τὴ ψυχὴ του δλόγυρα
Ἀπὸ ἀρεταῖς στεμμένη,
Δὲν τρέμει ἔμπρὸς στὰ στέμματα
Τὸ χάρο δὲν ψηφᾷ.

Ποῦ κῦρε τόση δύναμι
Ἡ ταπεινὴ καρδιά του
Καὶ κάμνει κόσμου σάλεμα
Ἡ φλογερὰ λαλιά του.
Κι' ἀχνάρι ἀρίνει ὀπίσω του
Ποῦ ὁ χρόνος προσκυνᾷ;

Ἔτσι μὲν ἐρώτησα
Κι' ὁ νοῦς μου μ' ἀποκρίθη·
—Εἶναι τῆς ἀθωότητος
Τὰ σιδηρένια στήθη
Ποῦ βάνει ἀσπίδα ὁ δίκαιος
Καὶ θαρραλέως περνᾷ!

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

Ἄνοιξε αὐτὸ τὸ μάρμαρο,
Σκάψε μου αὐτὸ τὸ μνήμα.
ὦ! ποῖαν φήμη ἔκρυψε
Τῆς γῆς ἐν μόνον βῆμα!
ὦ! τοῦ μεγάλου ἥρωος
Λείψαν' ἀνδρειωμένα
Στὴν γῆν βαθεῖα θαμμένα
Σὰς χαιρετῶ κι' ἐγώ!

Ἐκστατικὸν τὸ βλέμμα μου
Τὸν τάφον κατοπτρεύει,
Ἄλλ' οἴμοι! τὸν ἀνίκητον
Μάτην νὰ ἰδῇ γυρεύει!
Ὀλίγα μόνον χῶματα
Ὁ πνίξας τὴν Ἀσίαν,
Εὔρε ἀμοιβὴν τελείαν
Στὸ μνήμα του νεκρός.

Κι' ἂν δι' αὐτὸν ὁ θρόνος του
Μὲ βάρη φορτωμένος
Σκῆπτρον πολλῶν πεζότριξεν
εἰς κόσμος κλονισμένος,
Τώρα σ' αὐτὸ τὸ βάραθρον
Κρημνίσθ' αὐτὸς κι' ὁ θρόνος
Κατέστρεψεν ὁ χρόνος
Ἀψίδας, βασιλεῖς.

Κι' ἐγὼ ποῦ στὴν παλάμην μου
Κρατῶ τὸ κρῖον χῶμα
Ἵψῶνα τὸν βραχίονα
Καὶ μὲ ἀστράπτου ὄμμα
Στρέφομαι πρὸς τ' ἀνάκτορα
Καὶ κράζω· — τ' εἶν' οἱ θρόνοι;
Εἶναι μὲν φουκτα κόνι
Τοῦ κόσμου κραταιοί!!

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΒΕΛ.

Μὲ τὴ λύσσα στὰ μμάτια γραμμένη
Ὁ σκληρὸς ἀδελφός του βασιτᾶ
Τὴν ἀντίτιστα ψιλὰ σηκωμένη
Καὶ τὸν Ἄβελ φονεύει μὲ μιά.

Πέφτει κάτω νεκρός, καὶ τὸ κρῖον
Πρόσωπό του ὄλ' ἀπ' αἷμα νοπὸ,
Γιὰ νὰ μὴ ξαναἰδῇ τὸ θηρίον
Τὸ σκεπάζει μὲ χερί δειλό.

Φεύγει ὁ Κάιν μακρὰ τρομασμένος
Ἀλλ' ἡ μνήμη τοῦ τρέχει κοντὰ,
Καταπόδι κι' ὁ Θεὸς ὠργισμένος
Κηρυγᾷ καὶ τὸν πρῶτον φονιά.

Ἐσκοτίνισ' ὁ ἥλιος τὸ φῶς του,
Καὶ προῖδ' ἀπὸ κἰθ τὸν καιρὸν,
Πῶς συχνὰ θεὸς νὰ φαίνεται ἔμπρὸς του
Ἀδελφὸς νὰ φονεύῃ ἀδελφόν!!

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ.

Μὲ ῥόδα κατασκεπάστη
Τὸ μνήμά της κλεισμένη
Ἡ Μαριάμ ἐπλάγιαξε
Βαθί' ἀποκοιμισμένη.
Ἄλλ' αἴφνης χίλιοι ἔρωτες
Γύρου της φτερουγιάζουν.
Καὶ — εὐύπνα! τῆς φωνάζουν,
Στολίδι τ' οὐρανοῦ!

Ἐσὺ ποῦ μάννα ἐστάθης
Μαζὴ καὶ κορασίδα,
Φώτισε τὸν παράδεισον
Μὲ μὲν λαμπρὴ τ' ἀκτίδα.
Ναί, θυγατέρ' ἀμόλυντε
Τοῦ θεοῦ πλαστοουργοῦ μας,
Ἐλθε καὶ τ' οὐρανοῦ μας
Χάρισε νέα ζωή! —

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια ἐξύπνησε
Ἡ ταπεινὴ Μαρία
Κι' ὀλόγυρά της ἔρριψε
Ματιὰ γλυκιά καὶ θεία.
Ματιὰ π' εὐθὺς τὴν ἄνοιξι
Ἐφερε μὲς τὰ χιόνια,
Τὰ μαύρα χιλιδόνια
Ἐφερ' ἀπὸ μακράν.

Καὶ σ' ἕνα λαμπρὸ σύγνεφο
Σὰν ἄνασσα γυρμένη
Μ' ἀστέρηλα κι' ἀστραποβροντᾶ
Τριγύρου στολισμένη.
Στοὺς οὐρανοὺς ἀνέθηκε
Γιὰ νὰ τοὺς μακαρίσῃ.
Γιὰ νὰ διπλωφωτίσῃ
Τοῦ Πλαστοουργοῦ τὸ φῶς!

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΟΙ ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΕΝΟΙ.

(Ἐκ τῶν τῆς K. Valmore.)

Μὴ γράψῃς, μὴ! Ἐπόθησε τὴν λήθην ἡ ψυχὴ μου,
 Εἴν' οὐρανὸς ἀσέληνος μακρὰν σου ἡ ζωὴ μου.
 Ἐκτείνω τὰς ἀγκάλας μου συχρὰ, πλὴν δὲν σὲ θίγουν.
 Ὡς ἐντὸς τάφου κατοικῶ καὶ οἱ στεναγμοὶ μὲ πνίγουν.
 Μὴ γράψῃς, μὴ!

Μὴ γράψῃς, μὴ! Νεκρὸς ὁ εἶς ἀς μείνῃ πρὸς τὸν ἔλλον.
 Ἄν σὲ ἡγάπων μ' ἔρωτα ἐνδόμουχον μεγάλον
 Τὸν ἑαυτὸν σου, τὸν Θεὸν ἐρώτησε καὶ πλείον
 Τὰς παρελθούσας μας στιγμὰς ἀναλογίσου κλαίων.
 Μὴ γράψῃς, μὴ!

Μὴ γράψῃς ὅτι καὶ μακρὰν, μὲ ἀγαπᾷς ἀκόμα,
 Μὴ προσεγγίσῃς τὸ νερὸν εἰς διψαλέον στόμα.
 Δὲν θέλει δρῶσον τῆς αὐγῆς τὸ φύλλον ξηροῦ κλάδου,
 Μὴ κάμῃς μνείαν τ' οὐρανοῦ εἰς κάτοικον τοῦ ἄδου.
 Μὴ γράψῃς, μὴ!

Μὴ γράψῃς, μὴ! Ναι, δεξιῶ, τὴν μνήμην μου φοβοῦμαι
 Αὐτὴ φυλάττει ἔναυλον σὲ οὐς μου τὴν φωνὴν σου.
 Τί μ' ὠφελεῖ ἀπατηλὴ εἰκὼν, ἀφοῦ στεροῦμαι
 Τὴν ποθητὴν σου λαλιάν, τὴν ποθητὴν μορφὴν σου;
 Μὴ γράψῃς, μὴ!

Μὴ γράψῃς, μὴ, τὰς γλυκερὰς καὶ ἐρωτικὰς ἐκφράσεις,
 Δι' ὧν ποτε μὲ ἔβριπτες εἰς μαγικὰς ἐκστάσεις.
 Φοβοῦμαι μὴ καὶ εἰς τὸ χαρτεῖ ἂν τὰς ἰδῇ γραμμίνας,
 Ἀνάψῃ πάλιν ἡ ψυχὴ τὰς φλόγας τὰς κρυμμένας.
 Μὴ γράψῃς, μὴ!

Μὴ γράψῃς! Ἄφες ἡ καρδίᾳ νὰ σθέσῃ τὰ πυρὰ τῆς,
 Ἡ ἀπηυθέσασα ἐλπίς νὰ κλείσῃ τὰ πτερὰ τῆς.
 Καὶ ἂν τὸ βεῦμα τῆς ζωῆς μᾶς συνενώσῃ πάλιν
 Ἄς ἀποθάνωμεν ὁμοῦ εἰς τῆς χαρᾶς τὴν ζάλην.
 Μὴ γράψῃς, μὴ!

Ἐν Κύπρῳ 12|24 Μαΐου 1869.

ΓΟΥΣΤΑΒΟΣ ΔΑΦΦΩΝ.

ΔΙΔΑΧΟΡΑ.

GENEION. (Ἰδε φυλλάδ. 456, σελ. 464.) Καὶ γυναῖκες δὲ πωγωνοφόροι ἤμασαν πολλάκις. Λατίνος τις συγγραφεὺς τῆς IB' ἑκατονταετηρίδος διηγᾷται ὅτι Ἁγία τις Παῦλα εἰς Ἰσπανίας φεύγουσα τοὺς διωγμοὺς ἀνδρὸς ζητοῦντος νὰ βιάσῃ αὐτὴν εἰς παρεκτροπὴν, κατέφυγεν εἰς ἐκκλησιῶν ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἅγιον Λαυρέντιον καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ν' ἀλλάξῃ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὅπως σωθῇ τοῦ κινδύνου. Ἡ δέησις εἰσηκούσθη, καὶ τοσοῦτω μέγα γένειον ἐφύτρωσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ὥστε οὐδὲ πρὸς τοῦ διώκτου ἀνεγνωρίσθη. Τί ἀπέ-

γινεν ὁμοῦς ἡ μεταμορφωθείσα αὐτὴ Ἁγ. Παῦλα δὲν λέγει ἡ ἱστορία.

Κατὰ τὰς ἐκστρατείας αὐτοῦ Κάρολος ὁ IB' τῆς Σουηδίας εἶχε μεταξὺ τῶν ἐπιλέκτων καὶ γυναῖκα ὀνομαστὴν διὰ τε τὸ γένειον καὶ τὴν ἀνδρίαν, ἣτις αἰχμαλωτισθεῖσα ἐν Πουλτάβχ μετεκομίσθη εἰς Πετρούπολιν καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Τζάρον τὸ 1724. Εἶχε δὲ τὸ γένειον μακρὸν ἕνα ἡμισὺν πῆχυν.

Οἱ ἄγριοι τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ωκεανίας, φύσει ὀλιγότεριχες, χνουδιζοῦσι τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἐξ ἐναντίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν πάντες φέρουσι γένειον. Περιηγητὴς τις διηγᾷται ὅτι εἶδεν Ἀβυσινοὺς ἡγεμόνα ἔχοντα περιπεπλεγμένον τὸ γένειον εἰς εἴκοσι βοστρύχους ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο ἐξήκοντα πολύτιμοι λίθοι. Εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀνέκαθεν περιποιοῦνται τὸ γένειον, εἰς δὲ τὴν Κίναν ξηρίζουσι αὐτὸ καὶ ἔχουσι μόνον μύστακα λεπτὸν καὶ μακρὸν, ἐνίοτε δὲ κείρουσι καὶ αὐτὸ ὅπως εἰς Ἰσπανίαν. Εἰς τὴν Περσίαν, τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν περίεξ χώραν πάντες φέρουσι γένειον. Οἱ Τοῦρκοι ἐθεώρουσαν ἄλλοτε τὸ ἀγένειον πρόσωπον ὡς σημεῖον δουλείας καὶ ἀνανδρίας, τὸ δὲ γενειαφόρον ὡς σημεῖον ἀνδρίας καὶ φρονήσεως. Ὁσάκις Ὁσμανλῆς τις ἐκτένιζε τὸ γένειον αὐτοῦ συνήθριζεν ἐπιμελῶς καὶ ἔθαπτε μετ' εὐλαθείας τὰς πιπτούσας τρίχας. Τοῦρκος πτύων εἰς τὸ γένειον ἐτέρου Τοῦρκου, ἢ πτύων κατὰ γῆς καὶ λέγων « πτύω εἰς τὸ γένειόν σου, » ἐτιμωρεῖτο ὡς ἱερόσυλος, ὑβριστὴς τῶν ἀγγέλων, τῶν ὑπερασπιστῶν καὶ φυλάκων ἐκάστης τρίχας.

ΕΚΡΗΕΙΣ ΒΕΣΟΥΒΙΟΥ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκρηξὴν τοῦ Βεσουβίου ἐν διαστήματι ἐξ ἡμερονηκτίων ἐρρέυσαν 288 ἑκατομμύρια κυβικῶν μέτρων σκωροειδοῦς λάθης, ἣτις ἐπροχώρει κυλιομένη κατὰ ἐξ περίπου πῆχους καθ' ἡμερονύκτιον, καὶ ἐνίοτε ταχύτερον ἢ ἀργότερον ἀναλόγως τῆς ὀπιστικῆς (propulsive) δυνάμεως τοῦ κρατῆρος καὶ τῶν προσκομμάτων ὅσα ἀπῆντα κατὰ τὴν πορείαν αὐτῆς. Εἶχε δὲ εἰδικὴν βαρύτητα 885 χιλιογράμμων κατὰ κυβικὸν μέτρον. Τὸ δὲ ὅλον βάρος τῆς ὕλης ἦτο, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ἰταλοῦ Μ. Πομπέου 254,880,000,000 χιλιογράμμων ἢ δὲ ὠθοῦσα αὐτὴν ἡφαιστειοῦς δυνάμις ὑπελογίσθη εἰς 6,117,120,000,000,000 χιλιογράμμων, ἰσοδυναμοῦσα πρὸς τὴν ἐνέργειαν ἀτμομηχανῶν ἵππων 40,780,800,000!

ΚΩΔΩΝΕΣ. Οἱ κώδωνες ἦσαν ἐν χρήσει ἐν τῇ Δύσει ἀπὸ τῆς Ζ' ἑκατονταετηρίδος, ἐν δὲ τῇ Ἀνατολῇ κατὰ πρῶτον ἐπεμψεν ὁ Δόγης τῆς Ἑνετίας εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Μιχαὴλ κώδωνά τινα διὰ τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας.